

GŁÓWNY INSPEKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA

Akceptuję

Minister Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

INFORMACJA O REALIZACJI ZADAŃ INSPEKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA W 2025 ROKU

Przedkładam do akceptacji

Główny Inspektor Ochrony Środowiska
/ – podpisany elektronicznie/

Warszawa, maj 2026 r.

Spis treści

I. Wstęp.....	4
II. Działalność kontrolna	5
III. Transgraniczne przemieszczanie odpadów	22
IV. Zwalczanie przestępczości środowiskowej	24
V. Monitoring środowiska.....	28
VI. Laboratoria	44
VII. Upowszechnianie informacji i danych o środowisku oraz o działalności Inspekcji Ochrony Środowiska.....	49
VIII. Współpraca międzynarodowa.....	50
IX. Aspekty organizacyjne, prawne i ekonomiczne	54
X. Podsumowanie.....	57

I. Wstęp

Realizacja zadań ustawowych Inspekcji Ochrony Środowiska w 2025 r. opierała się na poniższych dokumentach o charakterze strategicznym i planistycznym:

- „Ogólnych kierunkach działania Inspekcji Ochrony Środowiska w latach 2021-2025 (z perspektywą do 2030 r.)”,
- „Wytycznych do planowania działalności organów Inspekcji Ochrony Środowiska w 2025 r.”,
- „Strategicznym programie Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2020-2025”,
- wykonawczych programach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Wskazane w tych dokumentach obszary priorytetowe były modyfikowane w ciągu roku stosownie do aktualnej sytuacji i bieżących potrzeb.

Zadania kontrolne, których realizacja wiąże się z okresowym sprawozdawaniem do odpowiednich instytucji krajowych lub unijnych, wykonywane były co najmniej na próbie reprezentatywnej, pozostałe w liczbie wymaganej wyżej wymienionymi dokumentami albo wynikającej z bieżących potrzeb (w przypadku kontroli interwencyjnych).

Zadania monitoringowe, dotyczące badań i pomiarów stanu poszczególnych komponentów środowiska, realizowano w zakresach i wielkościach określonych we wskazanych wyżej dokumentach.

Realizacja pozostałych, równie ważnych zadań IOŚ, w zakresie: zwalczania przestępczości środowiskowej, transgranicznego przemieszczania odpadów, prowadzenia i uczestniczenia w pracach legislacyjnych, współpracy międzynarodowej, zapewnienia jakości badań, pomiarów i analiz oraz w zakresie aspektów organizacyjnych, kadrowych i ekonomicznych związanych z funkcjonowaniem Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, przyniosła spodziewane efekty, a w niektórych obszarach wyróżniające.

Rok 2025 odznaczał się również aktywnym udziałem przedstawicieli GIOŚ w pracach związanych z prezydencją Polski w Radzie Unii Europejskiej.

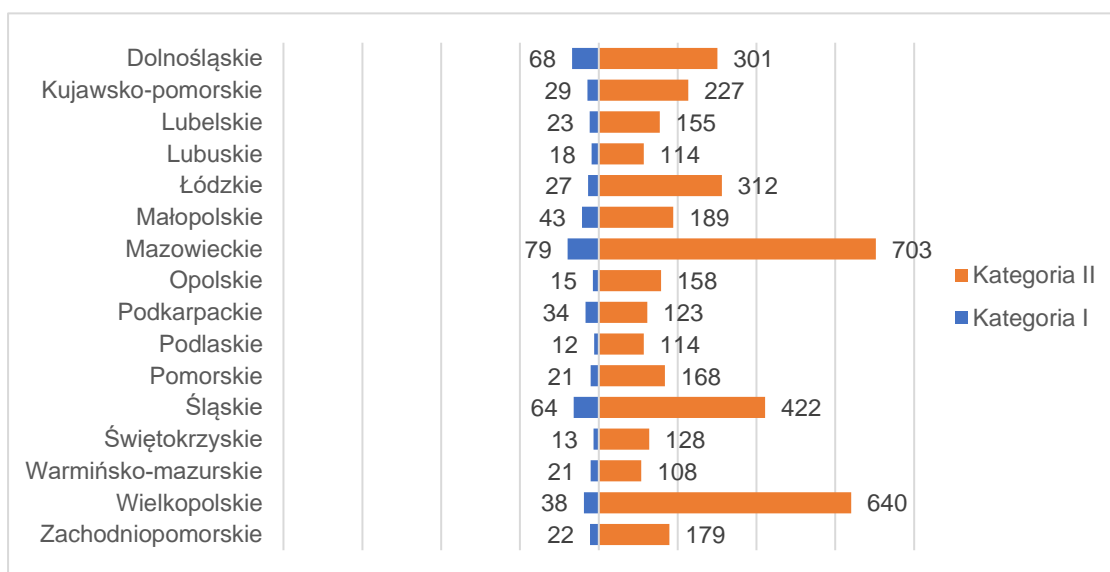
II. Działalność kontrolna

W 2025 r. utrzymany pozostał prymat kontroli interwencyjnych jako reakcji na informacje o łamaniu przepisów o ochronie środowiska pozostających w kompetencji Inspekcji Ochrony Środowiska (dalej „IOŚ”). Priorytetem w 2025 r. były działania związane:

- ze ściganiem przestępstw przeciwko środowisku, w tym w zakresie gospodarki odpadami,
- z ochroną wód przed zanieczyszczeniem.

Ponadto w trakcie 2025 r. decyzją Głównego Inspektora Ochrony Środowiska najwyższy priorytet został nadany zadaniu przeprowadzania kontroli na podstawie art. 41a ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach¹, na wnioski przekazane przez marszałków województw i starostów, dotyczące dostosowania posiadanych decyzji z zakresu gospodarki odpadami do przepisów wprowadzonych w 2018 r.

Liczba zakładów w ewidencji IOŚ systematycznie wzrasta - na koniec 2025 r. w ewidencji znajdowało się 186 798 zakładów, o 7 533 (4,2%) więcej niż w 2024 r. Zakłady podzielone były na pięć kategorii ryzyka, w zależności od stopnia ich uciążliwości dla środowiska. Do I kategorii ryzyka, tj. zakładów o bardzo dużej uciążliwości dla środowiska, zakwalifikowano 527 zakładów, do II kategorii (zakłady o dużej uciążliwości dla środowiska) - 4 041 zakładów, a do kategorii III - V (zakłady o umiarkowanej, małej i znikomej uciążliwości dla środowiska) – 182 230 zakładów.

Wykres 1. Liczba zakładów I i II kategorii ryzyka w ewidencji Inspekcji Ochrony Środowiska w 2025 r. według województw

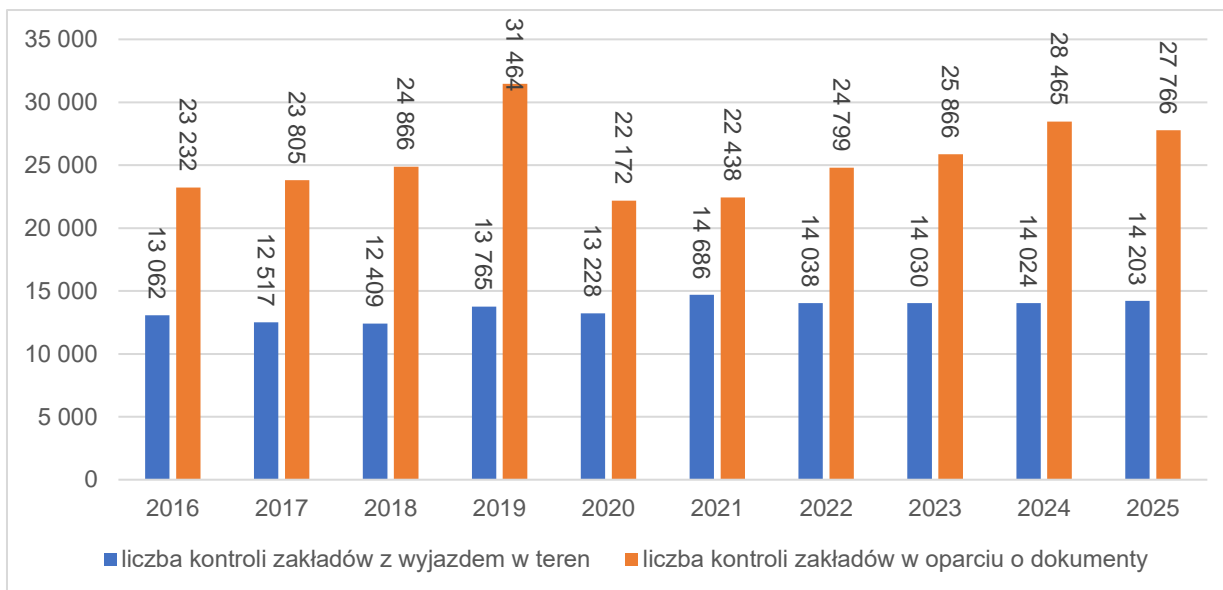
W 2025 r. organy IOŚ przeprowadziły 45 723 kontrole, o 1 046 mniej niż w 2024 r., co wynikało głównie z mniejszej liczby kontroli opartych na analizie badań automonitoringowych. W przypadku 9 283 kontroli, co stanowi 20% wszystkich przeprowadzonych kontroli, stwierdzono naruszenia przepisów ochrony środowiska. W odniesieniu do naruszeń stwierdzanych na podstawie ustaleń kontroli zakładów z wyjazdem w teren, w IOŚ przyjęto dwustopniową klasyfikację naruszeń, gdzie klasa I oznacza naruszenia formalne, w wyniku

¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1587, z późn. zm.

których nie nastąpiło zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska, natomiast klasa II to naruszenia, które mogły spowodować lub spowodowały zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska. Szczegółowe dane o liczbie kontroli oraz kontroli z naruszeniami w podziale na kategorie i rodzaje kontroli zostały przedstawione w tabeli.

Kategoria/typ/charakter kontroli	Liczba kontroli	Liczba kontroli z naruszeniami				Różnica między liczbą kontroli w 2025 r. a liczbą kontroli w 2024 r.
		ogółem	klasa I	klasa II	udział kontroli z naruszeniami w kontrolach ogółem	
Kontrole ogółem	45 723	9 283			20%	-1 046
Kontrole z wyjazdem w teren z ustalonym podmiotem, w tym:	14 203	5 932	4 183	1 749	42%	179
– planowe	6 266	2 999	2 411	588	48%	-389
– pozaplanowe, w tym interwencyjne	7 937	2 933	1 772	1 161	37%	568
Kontrole oparte o dokumentację z ustalonym podmiotem, w tym:	27 766	2 992			11%	-699
– oparte na analizie badań automonitoringowych	20 573	1 918			9%	-1 071
– oparte na analizie dokumentacji z wyłączeniem badań automonitoringowych	7 193	1 074			15%	372
Kontrole z wyjazdem w teren bez ustalonego podmiotu	3 419	302			9%	-548
Kontrole oparte o dokumentację bez ustalonego podmiotu	335	57			17%	22

Tabela 1. Liczba kontroli przeprowadzonych w 2025 r., w tym kontroli z naruszeniami

Wykres 2. Liczba kontroli zakładów z wyjazdem w teren oraz dokumentacyjnych w latach 2016 - 2025

Kontrole IOŚ w obszarze odpadów

Kontrole w zakresie gospodarki odpadami zostały w 2025 r. uznane za absolutny priorytet, dlatego wyniki tych kontroli i związane z nimi działania pokontrolne zostały przedstawione bardziej szczegółowo, niż w innych obszarach..

W 2025 r. wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska (dalej „WIOŚ”) przeprowadziły szeroko zakrojone działania kontrolne we wszystkich kluczowych segmentach gospodarki odpadami. Wyniki wskazują na liczne nieprawidłowości – głównie formalne, chociaż w wielu obszarach odnotowano także naruszenia mogące powodować zagrożenie środowiskowe.

Według ewidencji WIOŚ na dzień 31 grudnia 2025 r. w Polsce funkcjonowały 253 kompostownie i 167 biogazowni. W 2025 r. przeprowadzono w sumie 177 kontroli, a informacje o nich zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Obszar kontroli	Liczba przeprowadzonych kontroli	Ustalenia	Podjęte działania
Kompostownie	104, w tym 58 pozaplanowych	Stwierdzono naruszenia w 34 przypadkach, w tym: 28 – bez istotnego wpływu na środowisko, 6 – mogące spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.	Skierowano 49 wystąpień do innych organów administracji rządowej i samorządowej, wydano 38 zarządzeń pokontrolnych, udzielono 26 pouczeń, nałożono 25 mandatów karnych, skierowano 4 wnioski do organów ścigania, wydano 3 decyzje w sprawie nałożenia kar pieniężnych, skierowano 1 wniosek do sądu o ukaranie karą grzywny, wydano 1 decyzję

			wstrzymującą działalność podmiotu.
Biogazownie	73, w tym 49 pozaplanowych	Stwierdzono naruszenia w 19 przypadkach, w tym 13 mogące spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.	49 wystąpień do organów administracji, wydano 38 zarządzeń pokontrolnych, 26 pouczeń i 25 mandatów. Ponadto skierowano 4 wnioski do organów ścigania, wydano 3 decyzje nakładające kary pieniężne, skierowano 1 wniosek do sądu o ukaranie oraz wydano 1 decyzję wstrzymującą działalność podmiotu.

Tabela 2. Kontrole kompostowni i biogazowni przeprowadzone w 2025 r.

W 2025 r. działalność w zakresie gospodarki komunalnymi osadami ściekowymi (KOŚ) prowadziło 5 314 podmiotów, w tym 3 635 wytwarzających osady, 1 414 przyjmujących je do rolniczego wykorzystania oraz 265 zajmujących się ich przetwarzaniem w procesach innych niż rolnicze wykorzystanie. Najistotniejsze informacje dotyczące kontroli tych podmiotów przeprowadzonych przez WIOŚ zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Obszar kontroli	Liczba przeprowadzonych kontroli	Ustalenia	Podjęte działania
Podmioty wytwarzające KOŚ	399, w tym 76 pozaplanowych	Stwierdzono naruszenia w 152 przypadkach, w tym: 104 – bez istotnego wpływu na środowisko, 48 – mogące spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.	115 pouczeń, 110 zarządzeń pokontrolnych, 47 mandatów karnych, 14 decyzji o nałożeniu kar pieniężnych, 3 decyzje wstrzymujące działalność, 4 wnioski do organów ścigania, 3 wnioski o ukaranie do sądów
Podmioty przyjmujące KOŚ do rolniczego wykorzystania	34, w tym 6 pozaplanowych	Stwierdzono naruszenia w 5 przypadkach, w tym 2 mogące spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.	3 zarządzenia pokontrolne, 1 mandat karny.
Podmioty przetwarzające KOŚ (inne niż rolnicze)	41, w tym 24 pozaplanowych	Stwierdzono naruszenia w 9 przypadkach, w tym 4 mogące spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.	7 pouczeń, 7 zarządzeń pokontrolnych, 3 mandaty karne

Tabela 3. Kontrole działalności w zakresie gospodarki komunalnymi osadami ściekowymi przeprowadzone w 2025 r.

W 2025 r. inspektorzy WIOŚ przeprowadzili 190 kontroli dotyczących przestrzegania ustawy o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności.

Obszar kontroli	Liczba przeprowadzonych kontroli	Ustalenia	Podjęte działania
Sprzedawcy żywności	167	Stwierdzono naruszenia w 70 przypadkach.	Wydano 59 zarządzeń pokontrolnych, udzielono 31

Organizacje pozarządowe	23	Stwierdzono naruszenia w 7 przypadkach.	pouczeń, wszczęto 10 postępowań administracyjnych oraz zaplanowano wszczęcie 3 postępowań administracyjnych w celu wymierzenia kary pieniężnej, nałożono 6 grzywn na łączną kwotę 2 100 zł, przeprowadzono 5 instruktaży, wymierzono 3 kary pieniężne na łączną kwotę 6 500 zł, skierowano 1 wystąpienie do innych organów (do Sądu Rejonowego), wydano 1 decyzję odstępującą od wymierzenia kary pieniężnej.
-------------------------	----	---	---

Tabela 4. Kontrole działalności w zakresie przestrzegania ustawy o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności przeprowadzone w 2025 r.

W 2025 r. WIOŚ przeprowadziły również liczne kontrole związane z funkcjonowaniem stacji demontażu pojazdów oraz innych podmiotów uczestniczących w procesie zagospodarowania pojazdów wycofanych z eksploatacji. Przedstawione poniżej informacje obejmują wyniki kontroli zarówno stacji demontażu, jak i podmiotów ubiegających się o pozwolenia, instalacji strzępiących, punktów zbierania pojazdów oraz podmiotów podejrzanych o nielegalną działalność, co pozwala uzyskać pełny obraz przestrzegania prawa w tym obszarze.

Obszar kontroli	Liczba przeprowadzonych kontroli	Ustalenia	Podjęte działania
Stacje demontażu pojazdów	312	Stwierdzono naruszenia w 86 przypadkach, w tym: 61 – bez istotnego wpływu na środowisko; 25 – mogące spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.	63 zarządzenia pokontrolne, 3 instruktaże, 19 pouczeń, 36 postanowień, 19 mandatów karnych, 11 kar pieniężnych, 20 wystąpień do innych organów.
Podmioty, które wystąpiły o wydanie pozwolenia na wytwarzanie odpadów w związku z prowadzeniem stacji demontażu	159	Stwierdzono naruszenia w 5 przypadkach.	1 zarządzenie pokontrolne, 1 pouczenie
Strzępiarki	6	Stwierdzono naruszenia w 3 przypadkach.	1 mandat karny, 2 decyzje administracyjne na podstawie przepisów ustawy o odpadach, obejmujące karę pieniężną za prowadzenie ewidencji niezgodnie ze stanem faktycznym, pouczenie w trybie art. 189f

			ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego ²
Nielegalny demontaż	146	Stwierdzono naruszenia w 102 przypadkach, w tym w 100 przypadkach potwierdzono podejrzenia o nielegalne zbieranie lub demontaż pojazdów.	64 zarządzenia pokontrolne, 95 pouczeń, 36 mandatów karnych, 41 kar pieniężnych, w tym 15 na podstawie przepisów ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz 26 za naruszenia przepisów o odpadach, 11 decyzji o wstrzymaniu nielegalnej działalności, 111 wystąpień do innych organów.
Punkty zbierania pojazdów	15	Stwierdzono naruszenia w 3 przypadkach, w tym 1 mogące skutkować zagrożeniem lub zanieczyszczeniem środowiska.	2 zarządzenia pokontrolne, 3 pouczenia, 1 mandat karny, 1 decyzja administracyjna.

Tabela 5. Kontrole stacji demontażu pojazdów oraz innych podmiotów uczestniczących w procesie zagospodarowania pojazdów wycofanych z eksploatacji przeprowadzone w 2025 r.

W zakresie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (ZSEiE) w 2025 r. przeprowadzono 192 kontrole. Przedstawione poniżej informacje obejmują wyniki kontroli zarówno w zakładach przetwarzania ZSEiE, jaki i przedsiębiorców objętych ustawą o zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (poza zakładami przetwarzania).

Obszar kontroli	Liczba przeprowadzonych kontroli	Ustalenia	Podjęte działania
Zakłady przetwarzania ZSEiE	150, obejmujących 117 podmiotów	Stwierdzono naruszenia w 61 kontrolach, z czego 51 miało charakter formalny, a 10 mogły skutkować zagrożeniem lub zanieczyszczeniem środowiska; ujawniono m.in. 2 przypadki prowadzenia działalności bez zezwolenia na zbieranie odpadów ZSEiE oraz 5 przypadków demontażu poza zakładem.	Wydano 34 zarządzenia, 14 decyzji nakładających administracyjne kary pieniężne, 14 pouczeń, 3 mandaty karne oraz skierowano 14 wystąpień do innych organów.
Przedsiębiorcy objęci ustawą o zużyтым sprzęcie (poza zakładami przetwarzania)	142	Stwierdzono 52 naruszenia, z czego 46 o charakterze formalnym, a 6 mogących skutkować zagrożeniem lub zanieczyszczeniem środowiska - m.in. brak wymaganego zezwolenia na zbieranie sprzętu.	Wydano 31 zarządzeń, 22 pouczenia, 22 decyzje o karach, 7 wystąpień do innych organów oraz 5 mandatów.

Tabela 6. Kontrole w zakładach przetwarzania ZSEiE oraz przedsiębiorców objętych ustawą o zużyтым sprzęcie (poza zakładami przetwarzania) przeprowadzone w 2025 r.

²Dz.U. 1960 nr 30 poz. 168 z późn. zm.

W 2025 r. WIOŚ przeprowadziły również kontrole gmin, które dotyczyły realizacji obowiązków wynikających z ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach³, w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi, kontroli instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania (MBP) niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz kontroli instalacji do składowania odpadów powstających w procesie MBP niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych. Informację o tych kontrolach znajdują się w tabeli poniżej.

Obszar kontroli	Liczba przeprowadzonych kontroli	Ustalenia	Podjęte działania
Gminy	234	Stwierdzono naruszenia w 147 kontrolach, z czego 145 miało charakter formalny, a 2 mogły skutkować zagrożeniem lub zanieczyszczeniem środowiska.	Wydano 52 zarządzenia pokontrolne, skierowano 13 wystąpień do innych organów administracji rządowej i samorządowej, wydano 111 decyzji w sprawie nałożenia kar pieniężnych.
Instalacje do mechaniczno-biologicznego przetwarzania (MBP) niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych	116	Stwierdzono 50 naruszeń, z czego 42 o charakterze formalnym, a 9 mogących skutkować zagrożeniem lub zanieczyszczeniem środowiska.	Udzielono 58 pouczeń, nałożono 42 mandaty karne, skierowano 3 wnioski do sądów o ukaranie karą grzywny, wydano 58 zarządzeń pokontrolnych, skierowano 58 wystąpień do innych organów administracji rządowej i samorządowej, wydano 3 decyzje w sprawie nałożenia kar pieniężnych, skierowano 1 wniosek do organów ścigania.
Instalacje do składowania odpadów powstających w procesie MBP niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych	197	Stwierdzono 45 naruszeń, z czego 37 o charakterze formalnym i 10 mogących skutkować zagrożeniem lub zanieczyszczeniem środowiska.	

Tabela 7. Kontrole w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi przeprowadzone w 2025 r.

W 2025 r. WIOŚ zidentyfikowały 1 446 zdarzeń jako przypadki gospodarowania odpadami komunalnymi w tzw. „szarej strefie”.

Dodatkowo w 2025 r. WIOŚ przeprowadziły kontrole w zakresie gospodarowania odpadami w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, instalacjach do termicznego przetwarzania odpadów, u podmiotów zbierających odpady (tworzywa sztuczne, paliwo alternatywne, guma), u podmiotów transportujących odpady, na składowiskach odpadów

³ Dz.U. 1996 nr 132 poz. 622 z późn. zm

innych niż obojętne i niebezpieczne, u podmiotów gospodarujących odpadami zawierającymi azbest oraz u podmiotów gospodarujących odpadami medycznymi i weterynaryjnymi. Poniżej wyniki tych kontroli przedstawione w formie tabelarycznej.

Obszar kontroli	Liczba przeprowadzonych kontroli	Ustalenia	Podjęte działania
Obiekty unieszkodliwiania odpadów wydobywczych	15	Naruszenia zostały stwierdzone w trakcie jednej kontroli.	Wydano 1 zarządzenie pokontrolne.
Instalacje do termicznego przetwarzania odpadów	75, w tym 37 kontroli pozaplanowych	Stwierdzono 31 naruszenia, z czego 23 naruszeń dotyczyło naruszeń bez istotnego wpływu na środowisko oraz 8 naruszeń, w wyniku których mogło nastąpić zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.	Udzielono 20 pouczeń, nałożono 12 mandatów karnych, wydano 14 zarządzeń pokontrolnych, skierowano 13 wystąpień do innych organów administracji rządowej i samorządowej, wydano 2 decyzje w sprawie nałożenia kar pieniężnych.
Podmioty zbierające odpady (tworzywa sztuczne, paliwo alternatywne, guma)	1246, w tym 991 kontroli pozaplanowych	Stwierdzono naruszenia podczas 321 kontroli, z czego 246 naruszeń dotyczyło naruszeń bez istotnego wpływu na środowisko oraz 86 naruszeń, w wyniku których mogło nastąpić zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.	Udzielono 78 pouczeń, nałożono 57 mandatów karnych, skierowano 2 wnioski do sądów o ukaranie karą grzywny, wydano 170 zarządzeń pokontrolnych, skierowano 229 wystąpień do innych organów administracji rządowej i samorządowej, skierowano 21 wniosków do organów ścigania, wydano 68 decyzji w sprawie nałożenia kar pieniężnych.
Transportujący odpady	691	Stwierdzono naruszenia podczas 56 kontroli, w tym w 28 przypadkach stwierdzono naruszenia polegające na nieprawidłowej klasyfikacji odpadów.	W 3 przypadkach pojazdy wraz z odpadami skierowane zostały na wyznaczony parking.
Składowiska odpadów innych niż obojętne i niebezpieczne	303, w tym 96 kontroli pozaplanowych	Stwierdzono naruszenia podczas 87 kontroli, w tym 65 kontroli wykazało naruszenia bez istotnego wpływu na środowisko, 22 kontrole wykazały naruszenia mogące spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska. W trakcie 10 kontroli stwierdzono naruszenia wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 16 lipca 2015 r. w sprawie dopuszczenia	Udzielono 58 pouczeń, nałożono 51 mandatów karnych, skierowano 1 wniosek do sądów o ukaranie karą grzywny, wydano 56 zarządzeń pokontrolnych, skierowano 63 wystąpienia do innych organów administracji rządowej i samorządowej, skierowano 4 wnioski do organów ścigania, wydano 7 decyzji w sprawie nałożenia kar pieniężnych.

		odpadów do składowania na składowiskach ⁴ .	
Podmioty gospodarujące odpadami zawierającymi azbest	48	Stwierdzono naruszenia w trakcie 8 kontroli, w tym 5 kontroli z naruszeniami bez istotnego zagrożenia lub zanieczyszczenia środowiska i 3 kontrole z naruszeniami, które mogą spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.	Udzielono 6 pouczeń, nałożono 2 mandaty karne, wydano 3 zarządzenia pokontrolne, nie skierowano wniosków do sądu, wymierzono 1 decyzję w sprawie nałożenia kary pieniężnej, skierowano 6 wystąpień do innych organów.
Podmioty gospodarujące odpadami medycznymi i weterynaryjnymi	232, w tym 97 kontroli pozaplanowych	Stwierdzono naruszenia w trakcie 86 kontroli, w tym 79 kontroli z naruszeniami bez istotnego zagrożenia lub zanieczyszczenia środowiska i 7 kontroli z naruszeniami, które mogą spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.	Udzielono 34 pouczeń, nałożono 25 mandatów karnych, wydano 61 zarządzeń pokontrolnych, skierowano 3 wnioski do sądów, wydano 7 decyzji o wstrzymaniu, skierowano 27 wystąpień do innych organów.

Tabela 8. Kontrole w zakresie gospodarowania odpadami przeprowadzone w 2025 r.

WIOŚ przeprowadziły w 2025 r. również szereg kontroli podmiotów uczestniczących w wytwarzaniu, zbieraniu i regeneracji olejów odpadowych. Poniżej przedstawiono wyniki tych kontroli, które obrazują skalę stwierdzonych nieprawidłowości oraz zastosowane środki nadzorcze.

Obszar kontroli	Liczba przeprowadzonych kontroli	Ustalenia	Podjęte działania
Wytwórcy olejów odpadowych	656 kontroli, w tym 291 pozaplanowych	Stwierdzono 301 naruszeń, w tym 245 o charakterze formalnym oraz 56 mogących skutkować zagrożeniem lub zanieczyszczeniem środowiska.	189 pouczeń, 81 mandatów karnych, 3 wnioski do sądów o ukaranie karą grzywny, 191 zarządzeń pokontrolnych, 33 decyzje o nałożeniu kar pieniężnych, 4 wnioski do organów ścigania, 140 wystąpień do innych organów.
Zbierający oleje odpadowe	127 kontroli, w tym 90 pozaplanowych	Stwierdzono 33 naruszenia, w tym 3 mogące powodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.	
Regenerujący oleje odpadowe	11 kontroli, w tym 6 pozaplanowych	Stwierdzono 2 naruszenia, polegające głównie na nierzetelnym sporządzaniu sprawozdań o wytwarzanych odpadach i gospodarowaniu nimi.	

Tabela 9. Kontrole podmiotów uczestniczących w wytwarzaniu, zbieraniu i regeneracji olejów odpadowych przeprowadzone w 2025 r.

⁴ Dz. U. poz. 1277.

W 2025 r. WIOŚ odnotowały 235 przypadków nielegalnego spalania odpadów oraz pożarów odpadów. Zdarzenia te dotyczyły przede wszystkim odpadów takich jak: tworzywa sztuczne pochodzące z demontażu pojazdów, odpady wielkogabarytowe, trociny zanieczyszczone kawałkami płyt MDF, odpady komunalne, paliwo alternatywne, odpady pobudowlane, przepracowane oleje oraz opony.

W sektorze odpadów w postaci drewnianych podkładów kolejowych kontrole prowadzone przez WIOŚ obejmowały zarówno podmioty wytwarzające te odpady, jak i przedsiębiorców zajmujących się ich zbieraniem oraz przetwarzaniem.

Obszar kontroli	Liczba przeprowadzonych kontroli	Ustalenia	Podjęte działania
Wytwarzanie podkładów kolejowych	30, w tym 26 pozaplanowych	Stwierdzono naruszenia w 15 kontrolach, w tym 3 przypadki mogące skutkować zagrożeniem lub zanieczyszczeniem środowiska.	4 pouczenia, 9 mandatów karnych, 11 zarządzeń pokontrolnych, 3 wnioski do organów ścigania.
Zbieranie podkładów kolejowych	40	Stwierdzono 21 naruszeń, w tym 8 mogących skutkować zagrożeniem lub zanieczyszczeniem środowiska.	2 pouczenia, 4 mandaty karne, 16 zarządzeń pokontrolnych, 3 wnioski do organów ścigania, 2 decyzje nakładające karę pieniężną, 1 decyzja wstrzymującą działalność podmiotu.
Przetwarzanie podkładów kolejowych	13	Stwierdzono 3 naruszenia, w tym 4 mogące skutkować zagrożeniem lub zanieczyszczeniem środowiska.	

Tabela 10. Kontrole podmiotów zajmujących się wytwarzaniem, zbieraniem i przetwarzaniem drewnianych podkładów kolejowych przeprowadzone w 2025 r.

W związku z nadaniem w 2025 r. przez GIOŚ najwyższego priorytetu zadaniu przeprowadzania kontroli na podstawie art. 41a ustawy o odpadach, w toku postępowań administracyjnych dotyczących dostosowania decyzji w zakresie zezwoleń na zbieranie lub przetwarzanie odpadów do przepisów wprowadzonych w 2018 r., WIOŚ podjęły szereg działań organizacyjnych i proceduralnych. Priorytet ten został utrzymany również w 2026 r., ze względu na przesunięcie ostatecznego terminu dostosowania przedmiotowych decyzji do końca 2026 r.

WIOŚ skierowały do realizacji tego zadania maksymalną liczbę inspektorów, jednocześnie ograniczając zakres kontroli wyłącznie do zagadnień objętych wnioskiem podmiotu o zmianę decyzji. Zapewniono także udział przedstawiciela marszałka województwa lub starosty, zgodnie z wymogiem ustawowym, poprzez przekazywanie harmonogramów kontroli dotyczących wniosków wpływających do WIOŚ. W korespondencji tej akcentowano znaczenie ścisłej i harmonijnej współpracy w celu ograniczenia opóźnień w wydawaniu decyzji.

Dodatkowo wystąpiono do marszałków województw i starostów z wnioskiem o przekazywanie wyłącznie kompletnych wniosków, wskazując jednocześnie, że w odniesieniu do jednego

wniosku WIOŚ przeprowadzi tylko jedną kontrolę. Po zakończeniu czynności kontrolnych WIOŚ wydawały niezwłocznie postanowienia, o których mowa w art. 41a ustawy.

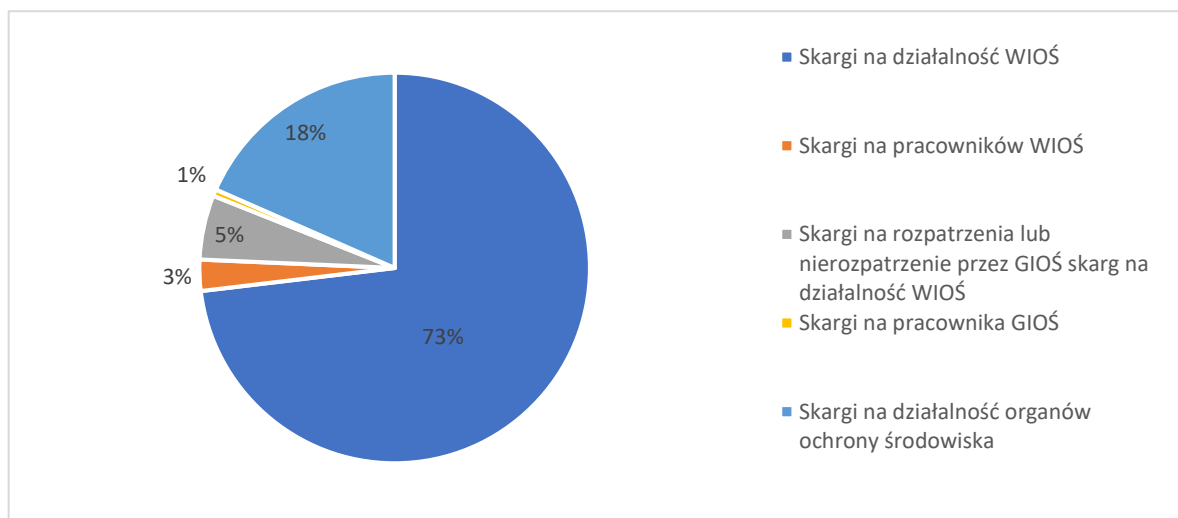
W celu zapewnienia odpowiednich zasobów kadrowych na realizację tego zadania, dokonano również zmian w rocznych planach kontroli, obejmujących ograniczenie liczby kontroli terenowych w wybranych obszarach wyłącznie do kontroli interwencyjnych. Ponadto wprowadzono zmiany polegające na zmniejszeniu liczby oraz modyfikacji sposobu realizacji kontroli w ramach czterech celów (cel 41- Kontrola wykonywania zadań określonych w programach ochrony powietrza oraz planach działań krótkoterminowych, cel 42 - Kontrola wypełniania obowiązków wynikających z udziału w systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, cel 47- Kontrola przestrzegania wymagań ochrony środowiska przez prowadzących instalacje wymagające uzyskania pozwolenia zintegrowanego, cel 49 - Kontrola jakości danych dostarczanych przez prowadzących instalacje w ramach Krajowego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń).

Podjęte działania przyczyniły się do usprawnienia procesu dostosowania decyzji odpadowych do obowiązujących przepisów oraz ograniczenia zaległości w ich rozpatrywaniu.

Skargi, wnioski i interpelacje poselskie

Organy Inspekcji Ochrony Środowiska w 2025 r. rozpatrzyły 674 skargi:

- Główny Inspektor Ochrony Środowiska rozpatrzył 543 skargi: 431 we własnym zakresie, 112 przekazał zgodnie z właściwością;
- wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska rozpatrzyli 131 skarg: 25 we własnym zakresie oraz 106 przekazali zgodnie z właściwością.

Wykres 3. Skargi rozpatrzone przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w 2025 r.

Wśród 543 skarg rozpatrzonych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w 2025 r. było: 397 skarg na działalność wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska (394 załatwione we własnym zakresie i 3 przekazane zgodnie z właściwością), 14 skarg na nienależyte wykonanie zadań kontrolnych przez pracowników wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska, 29 skarg na sposób rozpatrzenia lub nierozpatrzenie w terminie przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska skarg na działalność wojewódzkich inspektorów ochrony

środowiska, 3 skargi na pracownika GIOŚ oraz 100 skarg na działalność organów ochrony środowiska lub organów innych inspekcji niż Inspekcja Ochrony Środowiska.

Zarzuty podnoszone przez skarżących na działalność wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska w 72% (285) skarg nie potwierdziły się. 9% (35) skarg zostało uznane w całości za zasadne, zaś 9% (34) skarg zakwalifikowano jako częściowo zasadne, co skutkowało wystąpieniem przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska do wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska o podjęcie działań zapobiegawczych w celu uniknięcia podobnych nieprawidłowości w przyszłości lub przedstawieniem zaleceń z przeglądu przeprowadzonych czynności kontrolnych do uwzględnienia w ramach kolejnych kontroli podmiotu korzystającego ze środowiska.

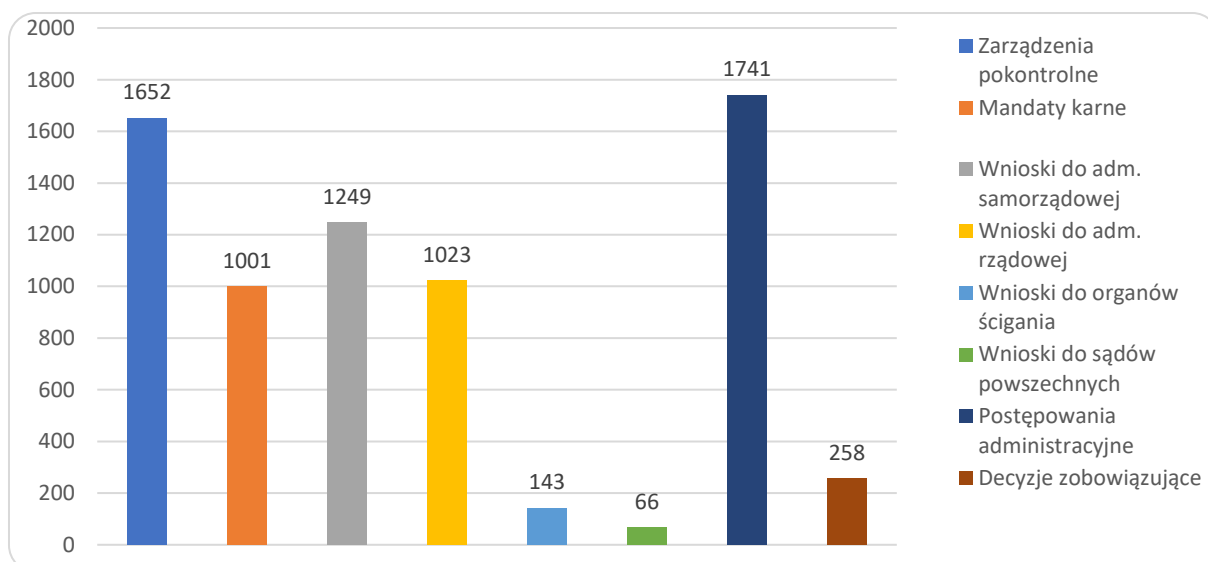
W 2025 r. organy Inspekcji Ochrony Środowiska rozpatrzyły 42 900 wniosków o podjęcie interwencji:

- Główny Inspektor Ochrony Środowiska rozpatrzył 24 826 wniosków: 1 484 we własnym zakresie, 23 342 przekazał zgodnie z właściwością;
- wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska rozpatrzyli 18 074 wniosków: 12 283 we własnym zakresie, 5 791 przekazali zgodnie z właściwością.

Rozpatrywane skargi i wnioski dotyczyły: gospodarki odpadami (17 514), ochrony powietrza (12 691), ochrony wód i gospodarki ściekowej (4 829), ochrony przed hałasem (3 280), spraw różnych (3 092), ochrony przyrody (1 364), spraw leśnictwa i łowiectwa (294), stosunków wodnych i podtapiania gruntów (185), ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym niejonizującym (121), spraw związanych z beczynnością lub przewlekłością w procedowaniu spraw przez jednostki podległe/nadzorowane (36), działalności inwestycyjnej i eksploatacji urządzeń wodnych (33), spraw związanych z ochroną warstwy ozonowej i emisją gazów cieplarnianych (32), spraw pracowniczych (26), stosowania prawa górniczego i geologicznego (25), spraw mieszkaniowych (22), spraw związanych z ropą, paliwami transportowymi i paliwami i biopaliwami ciekłymi (11), spraw związanych z energetyką lokalną (8), spraw związanych z odnawialnymi źródłami energii (5), spraw związanych z elektroenergetyką i gazem oraz z ciepłownictwem (5), spraw związane z beczynnością/ przewlekłością w procedowaniu spraw związanych z programami dofinansowania prowadzonymi w jednostkach podległych/ nadzorowanych (1).

W 2025 r., w związku z rozpatrywaniem wniosków o podjęcie interwencji, wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 6 657 kontroli, w wyniku których:

- wydano 1 652 zarządzenia pokontrolne,
- nałożono 1 001 mandatów karnych,
- skierowano wnioski do:
  - organów administracji samorządowej – 1 249,
  - organów administracji rządowej – 1 023,
  - organów ścigania – 143,
  - sądów powszechnych – 66,
- wszczęto 1 741 postępowań administracyjnych,
- wydano 258 decyzji nakładających zobowiązania niepieniężne.

Wykres 4. Działania kontrolne podjęte przez WIOŚ w ramach interwencji w 2025 r.

GIOŚ udzielił odpowiedzi na 12 interwencji parlamentarzystów oraz przygotował i przekazał do Ministerstwa Klimatu i Środowiska 53 wkłady do odpowiedzi. WIOŚ udzielił odpowiedzi na 31 interwencji parlamentarzystów.

W 2025 r. parlamentarzyści najczęściej zwracali się do organów Inspekcji Ochrony Środowiska w sprawach dotyczących odpadów: nieprawidłowości w zakresie magazynowania, składowania, przetwarzania, nielegalnego gromadzenia odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych, a także odnośnie transgranicznego przemieszczania odpadów. Często poruszanym tematem był problem zanieczyszczenia powietrza, np. pyłami z hałd pogórnich lub związanego z emisją gazów lub pyłów z zakładów produkcyjnych, ciepłowni lub spalarni odpadów, a także zagadnienia związane z monitoringiem jakości powietrza.

Dodatkowo parlamentarzyści zwracali się o informacje w sprawie zanieczyszczenia wód powierzchniowych i śnięcia ryb oraz podejmowanych w związku z tym czynności kontrolnych, a także odnośnie prowadzonego monitoringu jakości wód.

Inne zagadnienia podnoszone przez parlamentarzystów dotyczyły ochrony przed hałasem, w tym m.in. hałasem ze strzelnic, myjni i suszarni zboża, jak też hałasem komunikacyjnym od dróg i linii kolejowych.

Rejestry prowadzone przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

A. Rejestr zakładów, których działalność może być przyczyną wystąpienia poważnej awarii, w tym zakładów o zwiększonym ryzyku (ZZR) i zakładów o dużym ryzyku (ZDR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej

W rejestrze⁵ gromadzone są dane na temat ZZR oraz ZDR, jak również zakładów, na terenie których występują substancje niebezpieczne w ilościach co najmniej 5% ilości, która kwalifikuje zakład do grupy ZDR⁶, jak również w ilościach mniejszych, których uwolnienie może stwarzać

⁵ art. 29 pkt 4 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 425, z późn. zm.).

⁶ Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. poz. 138).

zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi lub środowiska, ze względu na lokalizację zakładu (tzw. zakłady należące do grupy potencjalnych sprawców poważnych awarii (PSPA)).

W rejestrze znajdują się m.in. dane dotyczące: lokalizacji zakładów (adres, współrzędne geograficzne), rodzaju działalności, rodzaju i ilości substancji niebezpiecznych znajdujących się na terenie zakładu.

Według stanu na 31 grudnia 2025 r. w rejestrze znajdowały się 1 243 zakłady, w tym 235 ZDR, 283 ZZR oraz 725 PSPA.

B. Rejestr poważnych awarii

W rejestrze⁷ gromadzone są dane na temat rozpoznawanych przez WIOŚ poważnych awarii oraz zdarzeń o znamionach poważnych awarii. W rejestrze znajdują się m.in. dane dotyczące: miejsca (adres, współrzędne geograficzne) i daty zdarzenia, rodzaju, przyczyn, skutków, substancji niebezpiecznych biorących udział w zdarzeniu oraz działań podjętych przez WIOŚ i inne organy. W 2025 r. zarejestrowano 28 zdarzeń, w tym 6 poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do GIOŚ, tj. spełniających kryteria z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2002 r. w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska⁸.

C. Krajowy Rejestr Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń (PRTR)

Celem PRTR jest umożliwienie społeczeństwu dostępu do informacji o stanie środowiska i ułatwienie mu udziału w podejmowaniu decyzji dotyczących środowiska. Rejestr obejmuje dane dotyczące zakładów określonych w art. 236b ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska⁹, tj. prowadzących co najmniej jedną z działalności wymienionych w załączniku I do rozporządzenia (WE) Nr 166/2006¹⁰. Gromadzone dane obejmują, oprócz danych identyfikacyjnych wszystkich zakładów, dane dotyczące uwolnień i transferów zanieczyszczeń oraz transferów odpadów, z uwzględnieniem wielkości produkcji, w przypadku zakładów, które objęte są obowiązkiem sprawozdawczym. W 2025 r. w rejestrze znajdowało się 3 916 zakładów podlegających rozporządzeniu (WE) Nr 166/2006, z czego 1 568 (40%) zakładów przekazało sprawozdania zawierające dane o uwolnieniach lub/i transferach powyżej progów określonych w ww. rozporządzeniu (WE). Przekazane z PRTR dane zasiliły Europejski Rejestr Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń.

Wybrane sankcje i działania pokontrolne

W związku z naruszeniami wymagań ochrony środowiska stwierdzonymi w wyniku przeprowadzonych kontroli wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska w 2025 r., korzystając z uprawnień wynikających z przepisów ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska (IOŚ)¹¹, zastosowali łącznie 25 048 sankcji i działań pokontrolnych.

⁷ art. 31 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska.

⁸ Dz. U. z 2021 r. poz. 1555.

⁹ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647 z późn. zm.).

¹⁰ Rozporządzenie (WE) nr 166/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 stycznia 2006 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń i zmieniające dyrektywę Rady 91/689/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. UE. L 33 z 04.02.2006 r., str. 1, z późn. zm.).

¹¹ Ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska.

Województwo	Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba wydanych decyzji ostatecznych o charakterze pieniężnym	Liczba wniosków skierowanych do administracji publicznej i policji ¹²	Liczba wydanych zarządzeń pokontrolnych	Liczba postanowień ¹³	Liczba udzielonych pouczeń	Liczba nałożonych mandatów karnych	Liczba wniosków skierowanych do organów ścigania	Liczba wniosków skierowanych do sądów powszechnych
Dolnośląskie	3 574	427	237	139	251	102	33	7	2
Kujawsko-Pomorskie	2 351	369	413	187	286	116	93	17	5
Lubelskie	3 147	287	97	351	146	222	144	8	2
Lubuskie	2 263	421	120	309	117	225	103	6	0
Łódzkie	4 488	594	484	220	195	232	104	14	2
Małopolskie	3 467	493	317	437	255	310	170	14	5
Mazowieckie	3 896	514	257	395	485	194	150	12	5
Opolskie	1 205	138	239	115	98	47	52	4	6
Podkarpackie	3 280	366	581	239	177	158	113	18	1
Podlaskie	2 584	286	132	112	72	174	46	4	0
Pomorskie	2 328	351	153	243	137	189	80	4	4
Śląskie	4 629	312	419	412	469	318	150	25	43
Świętokrzyskie	1 367	146	361	125	247	79	47	21	4
Warmińsko-Mazurskie	1 804	298	352	282	120	235	149	5	2
Wielkopolskie	3 508	892	805	465	431	367	367	34	36
Zachodniopomorskie	1 832	272	277	202	226	128	146	3	2
Polska	45 723	6 166	5 244	4 233	3 712	3 096	1 947	196	119

Tabela 11. Wybrane sankcje i działania pokontrolne w 2025 r.

Oprócz sankcji i działań pokontrolnych ujętych w powyższej tabeli, wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska zastosowali 335 innych działań pokontrolnych, w tym m.in. wydali decyzje wstrzymujące działalność oraz decyzje wstrzymujące użytkowanie instalacji.

W 2025 r. WIOŚ, po przeprowadzonych kontrolach, w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa, skierowali 196 wniosków do organów ścigania. Prokuratorzy, po rozpatrzeniu zawiadomień o możliwości popełnienia przestępstwa złożonych przez wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska w 2025 roku oraz w latach wcześniejszych, w 87

¹² Dotyczy wystąpień do policji w trybie art. 10a ust. 1 oraz art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska w celu udzielenia pomocy niezbędnej do przeprowadzenia kontroli lub udzielenia informacji, udostępnienia dokumentów i danych związanych z ochroną środowiska.

¹³ Liczba wszystkich postanowień ostatecznych, wydanych przez wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska w okresie sprawozdawczym, np. w sprawie uznania albo odmowy uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny (art. 11 ust. 4 ustawy o odpadach), w przedmiocie spełnienia wymagań określonych w przepisach ochrony środowiska (art. 41a ust. 3 ustawy o odpadach), w sprawie wydania przez Komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej decyzji zatwierdzającej lub odmawiającej zatwierdzenia raportu o bezpieczeństwie lub zmianie raportu o bezpieczeństwie (art. 264 ustawy Prawo ochrony środowiska).

przypadkach umorzyli śledztwo, w 32 odmówili wszczęcia postępowania, a w 15 skierowali sprawy do sądów. Ponadto w 2025 r. zapadło 6 wyroków, w których orzeczono winę.

Na 6 166 decyzji o charakterze pieniężnym¹⁴, które w 2025 r. stały się ostateczne, najwięcej – 2 239 (36%) wydano w związku z nieprzestrzeganiem przepisów ustawy o odpadach, 1 208 (20%) w związku z wprowadzaniem do wód lub do ziemi ścieków z przekroczeniem warunków określonych w pozwoleniu oraz 1 053 (17%) w związku z nieprzestrzeganiem przepisów w zakresie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Liczba wydanych decyzji administracyjnych o charakterze pieniężnym w 2025 r. utrzymała się na podobnym poziomie jak w 2024 r.

Z 161 decyzji dotyczących kar biegnących, które w 2025 r. stały się ostateczne – 141 (88%) wydano za przekroczenie dopuszczalnego poziomu emisji hałasu, a 20 decyzji za przekroczenie dopuszczalnej ilości lub rodzaju gazów i pyłów wprowadzanych do powietrza. Liczba wydanych decyzji dotyczących kar biegnących w porównaniu do 2024 r. wzrosła o 33.

Na 4 376 decyzji o karach, opłatach oraz opłatach podwyższonych, które stały się ostateczne w 2025 r., najwięcej – 1 767 (40%) nałożono za nieprzestrzeganie przepisów ustawy o odpadach, 929 (21%) za wprowadzanie do wód lub do ziemi ścieków z przekroczeniem warunków określonych w pozwoleniu oraz 575 (13%) za nieprzestrzeganie przepisów w zakresie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Kary wymierzono na łączną kwotę 165 141 605,88 zł, z tego najwyższe za nieprzestrzeganie przepisów o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych – 88 549 123,00 zł. Opłaty i opłaty podwyższone wymierzono na łączną kwotę 90 851 055,50 zł, z tego aż 86 981 853,00 zł za wprowadzanie do wód lub do ziemi ścieków z przekroczeniem warunków określonych w pozwoleniu. W 2025 r. liczba decyzji ostatecznych o karach, opłatach oraz opłatach podwyższonych była o 210 niższa niż w roku poprzednim. Łączna kwota wymierzonych kar i opłat/opłat podwyższonych była jednak wyższa, wzrosła o 81,5 mln zł (z 174,5 mln zł do 256 mln zł), czyli o ok. 47%. Ponadto w 2025 r. ostatecznymi stało się 611 decyzji odstępujących od nałożenia kary, opłaty lub opłaty podwyższonej i poprzestających na pouczeniu. Liczba takich decyzji w porównaniu do 2024 r. wzrosła o 233 (o 61%).

W 2025 r. ostatecznymi stało się 216 decyzji wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska na kwotę 20 975 982,48 zł, wydanych w związku z terminową realizacją przedsięwzięć, które usunęły przyczyny wymierzenia kar lub opłat podwyższonych oraz 33 decyzje na kwotę 680 556,00 zł wymierzające kary i opłaty podwyższone w związku z niezrealizowaniem przedsięwzięcia w terminie lub nieusunięciem przyczyn wymierzenia odroczonej kary lub opłaty podwyższonej.

W 2025 r. ostatecznymi stało się 65 decyzji wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska ustalających wysokość kosztów za pobieranie próbek oraz wykonywanie pomiarów i analiz, na podstawie których stwierdzono naruszenie wymagań ochrony środowiska na łączną kwotę 243 063,76 zł. W porównaniu z 2024 r. liczba decyzji ustalających wysokość kosztów za pobieranie próbek oraz wykonywanie pomiarów i analiz spadła o 11.

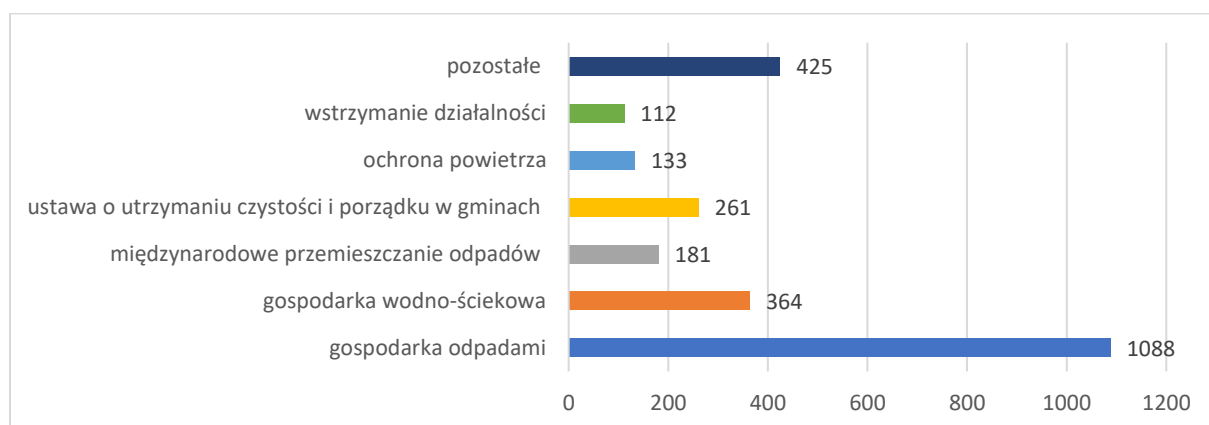
¹⁴ Na decyzje o charakterze pieniężnym składają się m.in.: decyzje dotyczące kar biegnących, decyzje dot. kar, opłat i opłat podwyższonych za naruszenia, decyzje dot. kar, opłat i opłat podwyższonych odroczone, umorzonych i rozłożonych na raty, decyzje odstępujące od nałożenia kary/opłaty/opłaty podwyższonej i poprzestające na pouczeniu.

W 2025 r. ostatecznych stało się 212 decyzji wstrzymujących, wydanych przez wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska, w tym:

- 171 decyzji wstrzymujących działalność¹⁵,
- 41 decyzji wstrzymujących użytkowanie instalacji (w tym oddania do użytkowania)¹⁶.

Odwołania od decyzji organów IOŚ

W 2025 r. do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska wpłynęły 2 564 sprawy, obejmujące: odwołania i zażalenia od orzeczeń wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska, wnioski o stwierdzenie nieważności ich decyzji, wnioski o ponowne rozpatrzenie spraw zakończonych decyzją lub postanowieniem Głównego Inspektora, odwołania od decyzji marszałków województw w zakresie opakowań i odpadów opakowaniowych, ponaglenia na działania wojewódzkich inspektoratów, skargi i sprzeciwy do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, skargi kasacyjne do Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz skargi na bezczynność lub przewlekłe prowadzenie spraw przez Głównego Inspektora.

Wykres 5. Sprawy, które wpłynęły do GIOŚ w 2025 r. w podziale na komponenty

Główny Inspektor Ochrony Środowiska w 2025 r. wydał 1 886 decyzji i postanowień jako organ II instancji kończących postępowanie, w tym: utrzymał w mocy 710 rozstrzygnięć organu I instancji oraz uchylił:

- 413 rozstrzygnięć organu I instancji i umorzył postępowanie administracyjne,
- 330 rozstrzygnięć organu I instancji i orzekł,
- 110 rozstrzygnięć organu I instancji i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia,
- 80 decyzji organu I instancji, odstąpił od wymierzenia kary pieniężnej lub opłaty podwyższonej oraz poprzestał na pouczeniu zgodnie z art. 189f kpa.

Do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w 2025 r. zostały złożone skargi na 397 decyzji i 49 postanowień Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, 5 sprzeciwów od decyzji GIOŚ oraz 3 skargi na bezczynność organu. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w 2025 roku rozpatrzył 394 skargi (złożone w 2025 roku, jak i z lat ubiegłych). Podsumowując, Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w 308 sprawach wydał

¹⁵ Liczba decyzji wydanych na podstawie art. 32, art 140 ust. 1, art. 161 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach oraz na podstawie art. 12 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska.

¹⁶ Liczba decyzji wydanych na podstawie art. 365 ust. 1 i 2, art. 367 ust. 1, 3 i 5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz na podstawie art. 12 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska.

rozstrzygnięcia korzystne dla Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, co stanowi 78% zaskarżonych spraw.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska złożył 41 skarg kasacyjnych do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Strony postępowania wniosły 134 skargi kasacyjne do Naczelnego Sądu Administracyjnego od wyroków Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie oraz 10 zażaleń na postanowienia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie o odrzuceniu skargi.

Naczelnny Sąd Administracyjny rozpatrzył w 2025 r. 184 skargi kasacyjne od wyroków WSA oraz 10 zażaleń na postanowienia WSA.

III. Transgraniczne przemieszczanie odpadów

Główny Inspektor Ochrony Środowiska, jako organ właściwy dla transgranicznego przemieszczania odpadów, w 2025 r. udzielał zezwoleń na przywóz, wywóz i tranzyt odpadów oraz zezwoleń wstępnych polskim instalacjom odzysku odpadów przetwarzającym odpady z zagranicy, a także realizował zadania w zakresie przeciwdziałania nielegalnemu przemieszczaniu odpadów.

Rodzaje rozstrzygnięć	Ogółem	Decyzje zezwalające na przemieszczanie odpadów	Decyzje o wyrażeniu sprzeciwu	Milczące zgody
Liczba decyzji				
Ogółem	322	289	5	28
Przywóz do kraju	69	65	4	0
Wywóz z kraju	179	178	1	0
Tranzyt	74	46	0	28

Tabela 12. Zestawienie ostatecznych decyzji GIOŚ w zakresie transgranicznego przemieszczania odpadów wydanych w 2025 r.

W ramach zezwoleń GIOŚ w 2025 r., przywieziono do Polski około 266 tys. Mg odpadów, z czego 66% stanowiły odpady inne niż niebezpieczne. Główne kraje pochodzenia odpadów przywożonych do Polski to Niemcy, Dania i Norwegia. Wywieziono natomiast 808 tys. Mg, z czego najwięcej do Niemiec, Ukrainy i Finlandii. Ponad 50% masy wywiezionych odpadów stanowiły odpady w postaci paliwa alternatywnego. Ponadto GIOŚ zezwolił na tranzyt przez terytorium Polski 564 tys. Mg odpadów. Główny Inspektor wyraził sprzeciw wobec przywozu łącznie 22,8 tys. Mg odpadów, z uwagi na nieprzestrzeganie przez odbiorcę odpadów wymogów ochrony środowiska w okresie poprzedzającym przywóz odpadów.

Dane o decyzjach GIOŚ w zakresie legalnego przemieszczania odpadów znajdują się w publicznie dostępnych rejestrach: rejestrze zgłoszeń i decyzji w zakresie międzynarodowego przemieszczania odpadów oraz rejestrze instalacji, którym udzielono zezwolenia wstępnego. Oba rejestry są udostępnione na stronie internetowej GIOŚ <https://www.gov.pl/web/gios>.

W 2025 r. do GIOŚ wpłynęły 304 zawiadomienia o nielegalnym przemieszczaniu odpadów, z których potwierdzono 291 przypadków o łącznej masie ok. 57,7 tys. Mg oraz 282 sztuki uszkodzonych pojazdów. Ujawniono 220 przypadków nielegalnego przywozu odpadów do Polski, najwięcej z Niemiec (27 przypadków) oraz USA (58 przypadków przywozu odpadów

pojazdów). Nielegalne przemieszczenia do Polski dotyczyły głównie odpadów z listy zielonej (ok. 19 tys. Mg). Ponadto stwierdzono 48 przypadków nielegalnej wysyłki odpadów z Polski o masie ok. 34,4 tys. Mg oraz 23 przypadki nielegalnego tranzytu odpadów przez terytorium kraju, o masie 338 Mg.

W 2025 r. GIOŚ, w porozumieniu z właściwymi organami państw wysyłki, doprowadził do zwrotu do krajów pochodzenia 715,31 Mg odpadów, w tym 329,3 Mg do Niemiec (głównie odpady wielomateriałowe, zanieczyszczona stłuczka szklana i tworzywa sztuczne).

W 2025 r. inspektorzy z wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska przeprowadzili ogółem 155 kontroli w podmiotach uczestniczących w transgranicznym przemieszczaniu odpadów, podczas których ujawniono 83 przypadki nielegalnego przemieszczania odpadów. W wyniku przeprowadzonych kontroli wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska skierowali do Prokuratury 30 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Powyższa liczba nie wyczerpuje wszystkich przypadków NTPO (nielegalnego transgranicznego przemieszczania odpadów) skierowanych do Prokuratury w kraju, z uwagi na fakt, że zawiadomienia takie kieruje służba, która wykryła dane nielegalne przemieszczenie, w tym Krajowa Administracja Skarbowa, Inspekcja Transportu Drogowego, Straż Graniczna lub Policja.

W ramach wspólnych działań prowadzonych z udziałem Krajowej Administracji Skarbowej, Straży Granicznej, Inspekcji Transportu Drogowego oraz Policji, Inspekcja Ochrony Środowiska realizowała skoordynowane akcje kontrolne na drogach, kolei oraz w portach. Ogółem, w ramach akcji takich jak: „Nielegalne odpady”, „DEMETER XI”, „Custos Viridis”, „JCO NOXIA II”, „Panele fotowoltaiczne” skontrolowano 5 795 ładunków. Stwierdzono 26 nielegalnych przemieszczeń odpadów oraz 5 naruszeń decyzji GIOŚ dotyczących TPO (transgranicznego przemieszczania odpadów) oraz przepisów TPO.

Wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska wspierali również inne służby kontrolne w obszarze transgranicznego przemieszczania odpadów poprzez dokonywanie oceny towarów, w stosunku do których istniało podejrzenie, że mogą one stanowić odpady. Służby kontrolne skierowały ogółem 364 wnioski o ocenę towaru. Inspektorzy WIOŚ udzielili 346 pisemnych odpowiedzi na ww. wnioski. Dokonane oceny pozwalały na rozstrzygnięcie wątpliwości dotyczących charakteru przewożonych towarów oraz identyfikację przypadków nielegalnego transgranicznego przemieszczania odpadów.

W 2025 r. GIOŚ zorganizował kolejny cykl 4 szkoleń z zakresu transgranicznego przemieszczania odpadów skierowany do pracowników Inspekcji Ochrony Środowiska oraz służb zaangażowanych w kontrolę TPO, tj. Krajowej Administracji Skarbowej, Inspekcji Transportu Drogowego, Straży Granicznej, Policji i Prokuratury. W szkoleniach wzięło udział blisko 300 osób.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi Krajowy Sekretariat Konwencji Bazylejskiej (KSKB) odpowiedzialny za realizację zobowiązań Polski wynikających z Konwencji Bazylejskiej o kontroli transgranicznego przemieszczania i usuwania odpadów niebezpiecznych.

W 2025 r. przygotowano raport dla Sekretariatu Konwencji Bazylejskiej za rok 2024 dotyczący transgranicznego przemieszczania odpadów. Ponadto opracowano ekspertyzę dotyczącą możliwości usprawnienia procedur w tym zakresie w związku z planowanym od 21 maja 2026 r. wdrożeniem centralnego systemu umożliwiającego elektroniczne przekazywanie

i wymianę informacji oraz dokumentów, tzw. DIWASS (Digital Waste Shipment System). System DIWASS był również tematem filmu edukacyjno-informacyjnego wyprodukowanego przez GIOŚ i opublikowanego w mediach, poświęconego kontroli transgranicznego przemieszczania odpadów, roli GIOŚ w wydawaniu zezwoleń na TPO oraz przeciwdziałaniu nielegalnym transportom odpadów.

IV. Zwalczanie przestępczości środowiskowej

Ujawnione przez Inspekcję Ochrony Środowiska (dalej IOŚ) w 2025 roku przestępstwa przeciwko środowisku występowały głównie w obszarze gospodarki odpadami. Najczęściej identyfikowano mechanizmy takie jak: nielegalny obrót odpadami i porzucanie odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych, zakopywanie odpadów w wyrobiskach lub na terenach rekultywowanych, a także nielegalny demontaż pojazdów oraz naruszenia związane z transportem odpadów (zarówno w obrocie krajowym, jak i transgranicznym). Zauważalnym problemem był komponent dokumentacyjny przestępczości odpadowej - stwierdzano fałszowanie dokumentacji lub poświadczanie nieprawdy (np. w kartach przekazania odpadów), fikcyjne potwierdzanie transakcji w systemie Bazy Danych o Produktach i Opakowaniach oraz o Gospodarce Odpadami (dalej „BDO”) oraz nieprawidłową klasyfikację odpadów w dokumentach przewozowych. W ujęciu ogólnopolskim wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska otrzymały łącznie 13 564 zgłoszenia o naruszeniach środowiskowych, a do GIOŚ wpłynęło 22 675 wniosków o interwencję.

W 2025 r. organy Inspekcji Ochrony Środowiska ujawniły setki czynów zabronionych przeciwko środowisku, kierując 220 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do właściwych organów ścigania. Wskazana liczba ma charakter zbiorczy i została ustalona na podstawie danych przekazanych przez wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska, w szczególności w ramach działalności związanej ze zwalczaniem przestępczości środowiskowej. Zawiadomienia te miały zróżnicowany charakter i dotyczyły zarówno naruszeń o charakterze materialnym, w szczególności nielegalnego gospodarowania odpadami, jak i czynów formalnych związanych z utrudnianiem czynności kontrolnych oraz nierzetelnym prowadzeniem dokumentacji. Wśród identyfikowanych spraw istotny udział miały przestępstwa związane z gospodarowaniem odpadami, co potwierdza utrzymującą się skalę zjawiska w tym obszarze. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska pełnił w tym zakresie rolę koordynacyjną i analityczną, wspierając działania terenowe WIOŚ (zwłaszcza w sprawach ponadregionalnych). Wiele spraw miało charakter wielowątkowy, złożony i wykraczający poza właściwość miejscową poszczególnych inspektoratów. Dostrzeżono wyraźną tendencję do wykorzystywania przez sprawców miejsc oddalonych lub trudno dostępnych (np. odosobnione działki, wyrobiska maskowane pracami ziemnymi lub rekultywacją) w celu utrudnienia zebrania dowodów.

Inspektorzy IOŚ blisko współpracowali z organami ścigania. Często uczestniczyli - jako osoby przybrane - w czynnościach procesowych prowadzonych przez Policję i Prokuraturę, biorąc udział w oględzinach terenów, przeszukaniach czy przesłuchaniach. Na wniosek organów ścigania Inspekcja Ochrony Środowiska wykonywała również czynności wspierające postępowania, m.in. sporządzała analizy danych (zwłaszcza z systemu BDO) i przekazywała zebrane ustalenia. Przyjęta forma współpracy zwiększała efektywność zabezpieczenia

materiału dowodowego i wzmacniała koordynację działań obejmujących przestępstwa środowiskowe wykryte w 2025 roku.

W 2025 r. Inspekcja Ochrony Środowiska aktywnie korzystała z uprawnień wynikających z przepisów ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska, przede wszystkim z art. 9 ust. 1b pkt 2 oraz z art. 10b w działaniach ukierunkowanych na zwalczanie przestępczości przeciwko środowisku. Uprawnienia te umożliwiają prowadzenie czynności operacyjno-rozpoznawczych (takich jak obserwacja terenu i utrwalanie dowodów) bez konieczności uprzedniego okazywania legitymacji lub zawiadomienia kontrolowanego podmiotu. Inspekcja Ochrony Środowiska zrealizowała łącznie 6 000 interwencji, w tym 2 212 w trybie art. 10b ustawy o IOŚ oraz 3 788 w trybie art. 9 ust. 1b pkt 2 ustawy o IOŚ. Wskazane dane odzwierciedlają przyjęty sposób realizacji zadań, w którym czynności podejmowane w trybie art. 10b stanowiły w wielu przypadkach podstawę do dalszych działań, w szczególności do przeprowadzenia kontroli w trybie art. 9 ust. 1b pkt 2 ustawy o IOŚ, co determinowało zakres oraz strukturę odnotowanych interwencji.

W celu ujawniania przestępstw inspektorzy IOŚ wykorzystywali w 2025 r. zaawansowane narzędzia techniczne. Powszechnie stosowano drony do obserwacji terenów - zdjęcia lotnicze umożliwiały zidentyfikowanie miejsc nielegalnego składowania odpadów i udokumentowanie skali naruszeń. W efekcie takich nalotów pozyskiwano materiał dowodowy, który służył m.in. do składania zawiadomień do organów ścigania w sprawach dotyczących odpadów.

Drony wyposażone w technologię RTK były również wykorzystywane przez inspektorów IOŚ do precyzyjnego obliczania ilości nagromadzonych odpadów w miejscach ich nielegalnego zdeponowania. Ponadto, Inspekcja Ochrony Środowiska korzystała z fotopułapek, co pozwoliło na identyfikację sprawców i ukaranie ich mandatami. W trudniejszych przypadkach sięgano po specjalistyczny sprzęt, taki jak georadar czy wiertnie, aby wykryć odpady zakopane pod ziemią, a laboratoria GIOŚ przeprowadzały analizy pobranych próbek w celu potwierdzenia rodzaju i szkodliwości substancji.

Wykorzystanie środków technicznych do wykrywania przestępstw i wykroczeń przeciwko środowisku z podziałem na:			
Bezzałogowy statek powietrzny (BSP)	Georadar	Wiertnia	Fotopułapki
1 298	37	37	34

Tabela 13. Wykorzystanie środków technicznych do wykrywania przestępstw i wykroczeń w 2025 r.

W 2025 r. zintensyfikowano również wykonywanie czynności analitycznych. Inspektorzy IOŚ wykonali 4 806 analiz danych zgromadzonych w bazie BDO oraz 7 555 analiz innych danych pochodzących m.in. z dostępnych rejestrów i baz. Analizy te posłużyły do typowania podmiotów i miejsc wysokiego ryzyka. Pozwalały m.in. wykryć anomalie w ewidencji odpadów sugerujące prowadzenie nielegalnego procederu. Wykonywane w GIOŚ analizy danych z BDO na potrzeby własnych postępowań oraz na zlecenie WIOŚ, organów ścigania i innych uprawnionych podmiotów/ organów wykorzystywane były często w sprawach o największym ciężarze gatunkowym. Działania analityczne stały się zatem istotnym elementem rozpoznawania przestępczości. Ich skala znacząco wzrosła rok do roku - łącznie 12 485 analiz w 2025 r. wobec 7 124 w 2024 r. Wyniki analiz przekładały się na działania terenowe,

a ustalenia (np. nietypowe przepływy odpadów w BDO) były wykorzystywane do planowania kontroli i kierowania czynności inspektorów.

Liczba nałożonych mandatów karnych na podstawie ustawy o IOŚ		Liczba pouczeń (za ujawnione wykroczenia) na podstawie ustawy o IOŚ		Liczba złożonych wniosków o ukaranie na podstawie ustawy o IOŚ		Liczba złożonych (do organów ścigania) zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na podstawie ustawy o IOŚ	
art. 10b	art. 9	art. 10b	art. 9	art. 10b	art. 9	art. 10b	art. 9
163	833	264	922	3	62	45	175

Tabela 14. Ściganie ujawnionych przestępstw i wykroczeń

Przedstawione dane ilustrują zakres i charakter działań Inspekcji Ochrony Środowiska związanych ze ściganem przestępstw i wykroczeń przeciwko środowisku w 2025 r. Zestawienie odnosi się do liczby działań podjętych przez Inspekcję Ochrony Środowiska w związku z ujawnionymi naruszeniami. Powyższe dane potwierdzają utrzymującą się znaczną aktywność Inspekcji Ochrony Środowiska w obszarze ujawniania naruszeń środowiskowych. Dane liczbowe przedstawione w poniższej tabeli odnoszą się tylko do rozstrzygnięć spraw, o których organa ścigania poinformowały Inspekcję Ochrony Środowiska.

Liczba otrzymanych postanowień o odmowie wszczęcia postępowania (dotyczy zawiadomień z 2025 r.) na podstawie ustawy o IOŚ		Liczba otrzymanych postanowień o umorzeniu postępowania (dotyczy zawiadomień z 2025 r.) na podstawie ustawy o IOŚ		Liczba spraw skierowanych do sądów z aktem oskarżenia	Liczba spraw zakończonych wyrokiem skazującym
art.10b	art. 9	art.10b	art. 9	Ogółem	Ogółem
5	23	6	32	17	4

Tabela 15. Decyzje podjęte przez organa ścigania w związku ze złożonymi przez IOŚ zawiadomieniami o podejrzeniu popełnienia przestępstwa

Zadania prowadzone w trybie art. 9 ust. 1b pkt 2 oraz art. 10b ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska inicjowane były zarówno na podstawie własnego rozpoznania organów Inspekcji Ochrony Środowiska, jak i informacji od innych służb. Znaczna część spraw wynikała z aktywnej analizy danych i obserwacji terenowych dokonywanych przez inspektorów IOŚ, zwłaszcza w obszarach największego zagrożenia, tj. gospodarki odpadami. Równolegle IOŚ reagowała niezwłocznie na informacje organów ścigania, np. na wnioski jednostek Policji różnego szczebla wojewódzkie inspektoraty przeprowadzały doraźne kontrole poza planem, gdy zachodziło podejrzenie poważnych naruszeń środowiskowych. Podobnie, współpracując z Krajową Administracją Skarbową (dalej „KAS”), Inspekcją Transportu Drogowego (dalej „ITD”) czy Strażą Graniczną (dalej „SG”), inspektorzy podejmowali działania sprawdzające wskazane transporty lub miejsca.

Liczba wniosków o informację uzyskane w czasie prowadzenia czynności, o których mowa w art. 10b ust. 2 ustawy o IOŚ od:			
Krajowej Administracji Skarbowej	Sądu lub Prokuratora – w związku z toczącym się postępowaniem	Organów i służb uprawnionych do ścigania przestępstw i wykroczeń**	Organów nadzoru górniczego
8	38	82	3

Tabela 16. Wnioski uprawnionych organów o udostępnienie informacji uzyskanych w czasie prowadzenia czynności na podstawie art. 10 b ust. 2 ustawy o IOŚ w 2025 r.

W 2025 r. Inspekcja Ochrony Środowiska kładła duży nacisk na działania prewencyjne i rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej w zwalczaniu przestępczości środowiskowej. Współdziałało ściśle z szeregiem służb i instytucji - w szczególności z Policją, KAS, ITD, SG, a w przypadkach dotyczących nielegalnej eksploatacji wyrobisk - także z organami nadzoru górniczego. Kooperacja ta przybierała różne formy: wspólnych kontroli; wymiany informacji; udziału inspektorów IOŚ w akcjach prowadzonych przez inne służby. Istotne było wykorzystanie uzupełniających się wzajemnie kompetencji, np. wsparcie Policji i ITD przy zatrzymaniu transportu odpadów albo pomoc KAS przy kontroli dokumentacji finansowo-celnej odpadów.

W ramach działań prewencyjnych organy Inspekcji Ochrony Środowiska uczestniczyły w szeroko zakrojonych akcjach kontrolnych. W 2025 r. brały udział m.in. w międzynarodowej operacji celnej pod kryptonimem „DEMETER”, a także w ogólnokrajowej akcji „Nielegalne Odpady”, ukierunkowanych na zwalczanie nielegalnego transportu i obrotu odpadami. Skontrolowano łącznie 3 760 pojazdów, ujawniając 57 przypadków nielegalnego przewozu odpadów, w tym 22 transporty nielegalne transgraniczne oraz 35 w strumieniu krajowym. W toku tych działań część podejrzanych transportów skierowano na wyznaczone parkingi strzeżone w celu procedowania dalszych czynności, a inspektorzy IOŚ prowadzili oględziny ładunków i weryfikację dokumentów przewozowych wspólnie z funkcjonariuszami służb celno-skarbowych. Wyniki operacji wykazały, że proceder nielegalnego przemieszczania odpadów wciąż występuje na znaczną skalę, co potwierdza konieczność kontynuacji skoordynowanych kontroli na drogach.

Oprócz powyższych, prowadzono także inne zorganizowane przedsięwzięcia prewencyjne. W 2025 r. zrealizowano m.in. akcje pod nazwami „Custos Viridis” oraz „JCO NOXIA II”, które były ukierunkowane na sprawdzenie prawidłowości gospodarowania odpadami przez wybrane podmioty. Realizacja wspólnych akcji przez różne służby pozwoliła na efektywniejsze wykorzystanie posiadanych sił i środków. Przykładowo, inspektorzy IOŚ zapewniali wiedzę specjalistyczną z zakresu przepisów środowiskowych i technik wykrywania naruszeń, natomiast Policja i Straż Graniczna wsparcie w zakresie działań operacyjnych i ścigania sprawców.

Działania prewencyjne to nie tylko kontrole, ale także inicjatywy informacyjno-edukacyjne. W 2025 r. IOŚ prowadziła lokalnie różne formy edukacji ekologicznej i prawnej, dostosowane do specyfiki regionu. Organizowano cykle spotkań edukacyjnych dla młodzieży szkolnej, podczas których przybliżano zadania IOŚ oraz praktyczne aspekty pracy inspektorów terenowych. Inną formą były prelekcje i seminaria realizowane we współpracy z uczelniami. W ich trakcie inspektorzy dzielili się swoimi bogatymi doświadczeniami z zakresu ochrony

środowiska i zwalczania przestępczości, zwiększając świadomość problemu wśród przyszłych kadr administracji i służb.

Istotnym elementem prewencji była także wymiana wiedzy z innymi organami. W 2025 r. odbywały się szkolenia i warsztaty z udziałem IOŚ oraz Policji, KAS lub samorządów, poświęcone przeciwdziałaniu przestępczości środowiskowej. Przykładem może być cykl szkoleń przeprowadzonych przez WIOŚ w Białymstoku dla funkcjonariuszy KAS, dotyczących zasad i przypadków transgranicznego przemieszczania odpadów. Na szkoleniach omówiono przepisy prawa oraz konkretne przykłady nielegalnych transportów ujawnionych w regionie podlaskim w ostatnich latach. Inicjatywa ta spotkała się z pozytywnym odbiorem - Oddział KAS w Białymstoku zapowiedział kontynuację współpracy szkoleniowej z Inspekcją w kolejnych latach. Podobne przedsięwzięcia edukacyjne i warsztatowe, realizowane w kraju wspólnie z organami ścigania i instytucjami, przyczyniają się do podniesienia efektywności prewencji poprzez lepsze przygotowanie służb do rozpoznawania i reagowania na naruszenia środowiskowe.

Analiza działań Inspekcji Ochrony Środowiska w 2025 r. pozwoliła zidentyfikować kluczowe trendy i zagrożenia charakterystyczne dla zorganizowanych grup działających w tzw. szarej strefie gospodarki odpadami.

Najważniejsze zidentyfikowane mechanizmy przestępcze w szarej strefie gospodarki odpadami obejmują m.in.:

- pozorne przekazania odpadów,
- fikcyjne podmioty w systemie BDO,
- złożone łańcuchy dostaw,
- mechanizmy przypominające karuzele podatkowe.

Powyższe zjawiska stanowią poważne wyzwania dla organów Inspekcji Ochrony Środowiska oraz organów ścigania i przesłankę do dalszego doskonalenia narzędzi analitycznych i kontrolnych oraz utrzymania ścisłej współpracy między instytucjami.

V. Monitoring środowiska

Główny Inspektor Ochrony Środowiska (dalej „GIOŚ”) w 2025 r. realizował zadania Państwowego Monitoringu Środowiska (dalej „PMŚ”) zgodnie ze Strategicznym Programem PMŚ na lata 2020 –2025, zatwierdzonym przez Ministra Klimatu oraz opracowanymi na jego podstawie wykonawczymi programami monitoringu środowiska.

Monitoring jakości powietrza

W 2025 r. w ramach PMŚ działało 291 stacji pomiarowych oraz 1 782 stanowiska pomiarowe. Monitoring obejmował główne zanieczyszczenia atmosferyczne (SO₂, NO₂, NO_x, CO, benzen, O₃, PM₁₀, PM_{2,5}, metale ciężkie, WWA).

Do 30 kwietnia 2025 r. GIOŚ wykonał roczną ocenę jakości powietrza za 2024 r., dokonał klasyfikacji stref i przekazał wyniki właściwemu ministrowi oraz zarządom województw. Dodatkowe informacje trafiły do prezydentów Krakowa i Katowic. Do 30 października 2025 r. opublikowano zbiorczy raport krajowy. Do 20 czerwca 2025 r. obliczono wskaźniki średniego narażenia dla PM_{2,5} na podstawie pomiarów z 30 stanowisk, a wyniki przekazano

Ministerstwu Klimatu i Środowiska (dalej „MKiŚ”). Do 30 czerwca 2025 r. wykonano dodatkową analizę jakości powietrza za 2024 r. oraz wskaźniki średniego narażenia (PM_{2,5} i NO₂) zgodnie z dyrektywą 2024/2881¹⁷. W 2025 r. opracowano m.in. raport: o jakości powietrza w uzdrowiskach, podsumowujący wyniki badań za 2024 r. z analizą trendów (2010-2024) i epizodów smogowych dotyczący WWA w PM₁₀.

W ocenach wykorzystano także modelowanie wykonane przez Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy, m.in. do określania rozkładu stężeń i tła zanieczyszczeń. Dane za 2023 r. stosowano do kwietnia 2025 r., a od maja 2025 r. – dane za 2024 r.

Na stacjach EMEP¹⁸ prowadzono pomiary zanieczyszczeń zakwaszających, fotoutleniających i toksycznych w powietrzu i opadach. Na wybranych stacjach regionalnych monitorowano skład PM_{2,5} i PM₁₀. Opracowano raporty z tych badań. Prowadzono również pomiary rtęci gazowej (5 stacji), prekursorów ozonu (1 stacja) oraz badania chemizmu opadów na 21 stacjach. Opracowano raport depozycji zanieczyszczeń za 2024 r. W ramach programu ochrony warstwy ozonowej na 3 stacjach monitorowano parametry ozonu, a na 4 stacjach promieniowanie UV-B. Opracowano ocenę za 2024 r. GIOŚ na bieżąco analizował ryzyko przekroczeń poziomów normatywnych; w przypadku zagrożeń informował właściwe służby, w tym RCB (PM₁₀).

GIOŚ w 2025 r. gromadził wyniki pomiarów ze stacji monitoringu jakości powietrza w wojewódzkich bazach danych, skąd były przesyłane do krajowej bazy danych JPOAT3,0. Baza ta pozwala m.in. na zarządzanie wynikami pomiarów ze stacji monitoringu jakości powietrza oraz metadanymi, wspomaga wykonywanie ocen jakości powietrza i wspiera realizację obowiązków sprawozdawczych do Komisji Europejskiej (KE). Do bazy danych JPOAT3,0 wprowadzane były także wyniki badań chemizmu opadów atmosferycznych.

Obowiązek udostępniania informacji o jakości powietrza realizowany był poprzez dedykowane narzędzia informatyczne GIOŚ: portal „Jakość Powietrza”, publiczne usługi API oraz aplikację mobilną „Jakość Powietrza w Polsce”. Na portalu prezentowano bieżące informacje o stanie jakości powietrza, wyniki ocen jakości powietrza, prognozy zanieczyszczenia powietrza, powiadomienia o wystąpieniu ryzyka przekroczenia i wystąpieniu przekroczenia norm jakości powietrza, informacje o sieci pomiarowej, mapy rozkładów stężeń zanieczyszczeń, informacje o programach ochrony powietrza oraz wiele innych danych, opracowań i map tematycznych.

Monitoring wód powierzchniowych

GIOŚ zaplanował badania w jednolitych częściach wód powierzchniowych (dalej „jcw”) rzecznych, w tym zbiornikach zaporowych, jcw jeziornych oraz jcw przejściowych i przybrzeżnych, w ramach monitoringu diagnostycznego, operacyjnego oraz badawczego. Badania wskaźników wykonywane są zarówno we własnym zakresie, jak też w ramach zleceń zewnętrznych (ichtiofauna oraz substancje priorytetowe w tkankach organizmów żywych (biota) oraz osadów dennych).

---

¹⁷ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/2881 z dnia 23 października 2024 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (Dz. Urz. UE L z 20.11.2024).

¹⁸ Protokół do Konwencji z 1979 r. w sprawie transgranicznego zanieczyszczania powietrza na dalekie odległości, dotyczący długofalowego finansowania wspólnego programu monitoringu i oceny przenoszenia zanieczyszczeń na dalekie odległości w Europie (EMEP, European Monitoring and Evaluation Programme) (Dz. U. z 1988 r. poz. 313).

Na 2025 r. zaplanowano badania:

- wskaźników fizyko-chemicznych i chemicznych w wodach powierzchniowych:
  - 522 948 oznaczeń w 2 376 jcwp rzecznych w 2 403 punktach pomiarowo-kontrolnych (dalej „ppk”),
  - 683 404 oznaczenia dla jcwp jeziornych w dziewięciu województwach, w 791 jcwp,
  - 9 902 oznaczenia w 11 jcwp przejściowych i przybrzeżnych;
- elementów hydromorfologicznych w matrycy wodnej:
  - 438 jcwp rzecznych (437 rzek i 1 zbiornik zaporowy), natomiast zrealizowano je w 433 jcwp (432 rzeki i 1 zbiornik zaporowy),
  - 128 jcwp jeziornych, natomiast zrealizowano je w 125 jcwp jeziornych, w 3 jeziorach nie przeprowadzono badań z powodu warunków uniemożliwiających dostęp do akwenu;
- ichtiofauny w matrycy wodnej w:
  - 835 jcwp rzecznych, przy czym ze względu na warunki hydrologiczne (głównie brak wody), badania wykonano w 796 jcwp,
  - 123 jcwp jeziornych, przy czym w 110 jcwp wykonano badania polegające na odłowach monitoringowych (LFI-CEN_PL), a w pozostałych wykonano analizę danych z połowów gospodarczych (LFI+_PL),
  - 6 jcwp przejściowych;
- substancji priorytetowych w biocie w:
  - 114 jcwp rzecznych dla ryb i w 74 jcwp rzecznych dla skorupiaków/mięczaków,
  - 99 jcwp jeziornych.

W pobranych próbach bioty oznaczono 11 substancji priorytetowych, w tym 9 substancji dla ryb oraz 2 substancje dla skorupiaków/mięczaków.

- osadów dennych w:
  - jcwp rzecznych w 225 ppk,
  - jcwp jeziornych w 177 ppk łącznie badania dotyczyły 402 ppk znajdujących się na terenie całego kraju.

Zaplanowane badania osadów dennych zostały wykonane w całości.

- substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego znajdujących się na piątej liście obserwacyjnej ustalonej na podstawie decyzji¹⁹. Badania wykonano w 15 punktach pomiarowo-kontrolnych na podstawie próbek pobranych w ramach 1 serii pomiarowej w sierpniu 2025 r.

Do 30 czerwca 2025 r. wykonano klasyfikację elementów fizykochemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych oraz klasyfikację wskaźników stanu chemicznego. Klasyfikacji podlegały wyniki pomiarów wykonanych w:

- jcwp rzecznych (w tym w zbiornikach zaporowych) w 2024 r.,
- w jeziorach w 2024 r.,
- jcwp przejściowych i przybrzeżnych w 2024 r.

---

¹⁹ Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2025/439 z dnia 28 lutego 2025 r. ustanawiająca listę obserwacyjną substancji do celów monitorowania obejmującego całą Unię w zakresie polityki wodnej na podstawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/105/WE (Dz. Urz. UE L 03.03.2025, str. 439) (notyfikowana jako dokument nr C(2025) 1244).

Tabele z klasyfikacją wskaźników zbadanych w roku 2024 zostały zamieszczone na Portalu jakości wód powierzchniowych:

- dla blisko 2 499 tysięcy jcwp rzecznych: (<https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publication/RIVERS/88>),
- dla 530 jcwp jeziornych: (<https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publication/LAKES/87>),
- dla wszystkich siedmiu jcwp przejściowych i czterech jcwp przybrzeżnych: https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publication/TRANSITIONAL_WATERS/107 oraz https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publication/COAST_WATERS/108).

Został opracowany i 30 września 2025 r. opublikowany Raport z klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych na podstawie danych z lat 2019-2024. Łącznie w latach 2019-2024 oceniono:

- 2 986 jcwp rzecznych i zbiornikowych na 3 161 wyznaczonych, dla 175 wykonano ocenę z wykorzystaniem metod statystycznych;
- 840 jcwp jeziornych na 1 068 wyznaczonych, dla 228 wykonano ocenę z wykorzystaniem metod statystycznych;
- 11 jcwp przejściowych i przybrzeżnych.

W 2025 r. dokonano również oceny stanu zanieczyszczenia osadów dennych rzek i jezior.

Monitoring wód podziemnych

W ramach monitoringu jakości wód podziemnych na poziomie krajowym w 2025 r. zostały zrealizowane następujące pomiary i badania:

- monitoring operacyjny:
  - przedmiot badań – 42 jednolite części wód podziemnych (JCWPd) uznane za zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych określonych w planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy na lata 2022 – 2027,
  - częstotliwość badań – próbki wody z punktów pomiarowych zostały pobrane dwukrotnie – wiosną z 361 punktów pomiarowych i jesienią z 364 punktów pomiarowych,
  - zakres badań – ok. 40 wskaźników fizyczno-chemicznych indykatorywnych dla rodzaju presji występującej na obszarze zagrożonych JCWPd; dodatkowo w próbkach wody pobranych z 93 punktów pomiarowych wykonano oznaczenia 286 substancji organicznych (w tym 260 pestycydów);
- uzupełniające badania stężeń azotanów w 211 punktach krajowej sieci pomiarowej monitoringu stanu chemicznego JCWPd, w których stężenia azotanów w latach poprzednich wynosiły więcej niż 25 mgNO₃/l, zlokalizowanych poza JCWPd uznanymi za zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych;
- dodatkowe badania w punkcie pomiarowym nr 2194 zlokalizowanym w rejonie byłych Zakładów Chemicznych „Zachem” w Bydgoszczy (znajdujących się na obszarze zagrożonej JCWPd nr 44), przeprowadzone ze względu na zagrożenie wynikające z rozprzestrzeniania się w wodach podziemnych zanieczyszczeń pochodzących z ww. zakładów chemicznych.

Na podstawie uzyskanych wyników analiz fizyczno-chemicznych pobranych próbek wody zostały określone klasy jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych²⁰.

Poza przeprowadzeniem badań jakości wód podziemnych została także opracowana analiza zmian stężeń zanieczyszczeń w JCWPd zagrożonych nieosiągnięciem dobrego stanu, obejmująca m.in. identyfikację znaczących i utrzymujących się trendów wzrostowych stężeń zanieczyszczeń w oparciu o wyniki badań z lat 2007 – 2024. W uzupełnieniu do badań wykonanych na poziomie krajowym zostały wykonane uzupełniające badania jakości wód podziemnych na poziomie regionalnym.

Zakres monitoringu regionalnego:

- obszar badań – punkty pomiarowe objęte badaniami były zlokalizowane na terenie 34 jednolitych części wód podziemnych i 30 głównych zbiornikach wód podziemnych położonych na terenie województwa dolnośląskiego, lubelskiego, lubuskiego, łódzkiego, małopolskiego, śląskiego, wielkopolskiego oraz zachodniopomorskiego; w badaniach regionalnych zostały uwzględnione rejony 57 obiektów stwarzających zagrożenie dla jakości wód podziemnych lub będących ogniskami zanieczyszczeń wód podziemnych – składowiska odpadów przemysłowych i komunalnych, instalacje do unieszkodliwiania odpadów, zbiorniki odpadów toksycznych i poflotacyjnych oraz zakłady przemysłowe (w woj. dolnośląskim i śląskim); kontynuowano także badania na obszarze wybranych byłych obszarów szczególnie narażonych na zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego (tzw. OSN-ów) w województwie dolnośląskim, śląskim i zachodniopomorskim;
- liczba badanych punktów pomiarowych – łącznie 220 punktów pomiarowych, w tym 154 studnie na ujęciach wód podziemnych; w stosunku do zaplanowanej liczby badanych punktów nie udało się wykonać badań w 3 piezometrach i 1 studni ze względu na brak odpowiedniej ilości wody lub z powodów technicznych leżących po stronie ich użytkownika;
- zakres i częstotliwość badań – były zróżnicowane w zależności od celów prowadzenia badań oraz rodzaju i skali presji na wody podziemne; liczba badanych wskaźników w pojedynczej próbce wody wyniosła od 5 do 42 wskaźników; częstotliwość prowadzenia badań wyniosła od 1 do 4 razy w roku.

Wyniki ocen klas jakości wód podziemnych w badanych punktach pomiarowych będą dostępne w 2026 roku.

Wyniki badań jakości wód podziemnych z 2025 roku na poziomie krajowym zostały zweryfikowane i zgromadzone w bazie danych Monitoringu Wód Podziemnych funkcjonującej w PIG-PIB w module dotyczącym wyników badań stanu chemicznego wód podziemnych administrowanym przez PIG-PIB na zlecenie GIOŚ. Natomiast wyniki regionalnych badań jakości wód podziemnych są weryfikowane i gromadzone w odpowiednich regionalnych wydziałach monitoringu środowiska. W ramach corocznej aktualizacji strony internetowej monitoringu jakości wód podziemnych w odniesieniu do roku poprzedniego w 2025 r. zostały zamieszczone dane z 2024 r. z sieci krajowej oraz dane z sieci regionalnych (dane za 2025 r. zostaną udostępnione w 2026 r.).

---

²⁰ Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. poz. 2148).

Monitoring Morza Bałtyckiego

W 2025 r. Inspekcja Ochrony Środowiska zrealizowała monitoring strefy głębokomorskiej Bałtyku uwzględniający wytyczne HELCOM COMBINE zgodnie z aktualizacją programu monitoringu wód morskich obejmującego lata 2020-2025:

- monitoring strefy głębokowodnej (8 stacji),
- uzupełniający program badań strefy przybrzeżnej, zatok i zalewów (16 stacji) i wysokiej częstotliwości (1 stacja).

Wykonano pomiary parametrów fizycznych, pobrano próby i wykonano analizy chemiczne w zakresie zawartości soli biogenicznych oraz określono warunki tlenowe. Pobrano próby do oznaczeń zmiennych biologicznych (fitoplanktonu, zooplanktonu, makrozoobentosu, fitobentosu oraz ichtiofauny) w ramach realizacji zobowiązań Polski względem HELCOM na podstawie zrewidowanego programu monitoringu Morza Bałtyckiego HELCOM COMBINE uwzględniającego nowe wymagania Ramowej Dyrektywy ws. Strategii Morskiej²¹. Kontynuowano, rozpoczęte w 2015 r., pomiary hałasu podwodnego na 6 stacjach. Wykonano obserwacje odpadów na powierzchni morza na 6 stacjach i 2 transektach, liczenie odpadów na brzegu morza na plaży na 10 transektach, w skład których wchodzi 15 odcinków. Kontynuowano rozpoczęte w 2020 r. badania osadów oraz ryb w celu oznaczenia mogących uwalniać się do wód morskich produktów rozpadu broni chemicznej oraz substancji pochodzących z paliwa z zatopionych wraków statków. Na podstawie oznaczeń próbek pobranych w 2024 r. wykonano po raz piąty ocenę stanu środowiska polskich obszarów morskich ze względu na te substancje.

Na potrzeby oceny stanu ekologicznego wód zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną²², przeprowadzono badania ichtiofauny w trzech jcwp przejściowych (Zalew Wiślany, Zalew Pucki, Zatoka Pucka Zewnętrzna).

Przeprowadzono badania zmian chorobowych u jednego gatunku ryb – stroni. Badania przeprowadzono w dwóch rejonach Bałtyku (Basen Gdański, Basen Bornholmski).

Wykonawcy monitoringu przekazali dane do GIOŚ w arkuszach programów kalkulacyjnych (Excel, Access) oraz dump.

Monitoring jakości gleby i ziemi

W 2025 roku w ramach monitoringu jakości gleby i ziemi zrealizowano:

- siódmy cykl pomiarowy monitoringu chemizmu gleb ornych, w ramach którego z terenu całej Polski pobrano 216 próbek gleby z warstwy 0-20 cm, a następnie wykonano oznaczenia laboratoryjne następujących cech gleby: skład granulometryczny, odczyn i węglany, substancja organiczna gleby, właściwości sorpcyjne gleby, zawartość pierwiastków przyswajalnych dla roślin, całkowita zawartość makroelementów, wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA), całkowita zawartość pierwiastków śladowych oraz pozostałe właściwości;

---

²¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiająca ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (Dz. Urz. L 327 z 22.12.2000, str. 1, z późn. zm.– Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15; t. 5; str. 275).

²² Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej.

- na terenie województwa dolnośląskiego prowadzone były badania gleb na obszarach uprzemysłowionych i narażonych na oddziaływanie punktowych źródeł zanieczyszczeń;

Badania te obejmowały:

- badanie gleb obszarów chronionych,
- badanie gleb wokół zakładów przemysłowych, w tym szczególnie tych, które emitują węglowodory,
- ocenę stopnia zanieczyszczenia gleb arsenem,
- identyfikację występowania podwyższonych wartości związków azotu lub metali ciężkich na obszarach działalności rolniczej.

W ramach ww. zadania wokół 8 obiektów pobrano 58 próbek gleb, w których oznaczono wskaźniki:

- podstawowe: skład granulometryczny, odczyn, zawartość węgla organicznego, całkowita zawartość Zn, Pb, Cd,
- uzupełniające, wprowadzone w zależności od obiektu: Cr, Ni, As, Hg, Cu, siarka siarczanowa, zanieczyszczenia węglowodorowe - WWA w tym benzo(a)piren, BTX, etylobenzen, styren oraz N min., makroelementy na obszarach działalności rolniczej.

Prace realizowali pracownicy GIOŚ. Oznaczenia wybranych wskaźników w pobranych próbkach gleb wykonała także Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza we Wrocławiu.

Dostęp do informacji w zakresie monitoringu jakości gleby i ziemi zapewniony jest poprzez tematyczną stronę internetową GIOŚ oraz portal tematyczny poświęcony monitoringowi chemizmu gleb ornych Polski: https://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb/. Wyniki badań uzyskane w 2025 roku w ramach monitoringu chemizmu gleb ornych Polski zgromadzone zostały w krajowej bazie danych monitoringu chemizmu gleb MCG, działającej w ramach SI EKOINFONET.

Monitoring przyrody

Realizacja pomiarów i badań:

Monitoring ptaków Polski

W 2025 r. kontynuowano realizację 34 programów Monitoringu Ptaków Polski (dalej „MPP”). W ramach zadania przeprowadzono liczenia ptaków na stanowiskach/powierzchniach monitoringowych w zakresie²³ zgodnym z ustaloną metodyką badawczą dostępną na stronie internetowej: <http://monitoringptakow.gios.gov.pl>. Przeprowadzone prace dostarczyły informacji, na podstawie których można ocenić stan krajowej populacji ok. 180 gatunków ptaków lęgowych, 5 gatunków przelotnych i ok. 30 zimujących. Dla 18 gatunków lęgowych, dla których prowadzone są badania cenzusowe, określono całkowitą liczebność i rozmieszczenie populacji. Na podstawie danych uzyskanych w Monitoringu Pospolitych Ptaków Lęgowych zaktualizowano wskaźniki liczebności ptaków krajobrazu rolniczego FBI22 (Farmland Bird Index) oraz ptaków leśnych ForBI (Forest Bird Index), odzwierciedlające stan bioróżnorodności odpowiednio na terenach rolniczych i leśnych.

---

²³ Zestawienie liczby powierzchni próbnych skontrolowanych w 2025 r. w ramach poszczególnych programów MPP przedstawiono w Załączniku nr 1.

Monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych

W 2025 r. zakończono realizację kolejnego cyklu monitoringu gatunków i siedlisk przyrodniczych (MGSP) obejmującego lata 2023-2025. Badaniami objęte zostały gatunki i siedliska wymienione w załącznikach do Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (dyrektywy siedliskowej)²⁴ i/lub w polskich czerwonych listach i księgach. W ramach zadania przeprowadzono badania na stanowiskach monitoringowych poszczególnych przedmiotów monitoringu zgodnie z ustalonymi metodykami, dostępnymi na stronie <https://siedliska.gios.gov.pl/>. Wyniki prac terenowych pozwoliły na dokonanie oceny wskaźników, parametrów oraz stanu ochrony monitorowanych gatunków i siedlisk na poziomie stanowisk i/lub regionów biogeograficznych: alpejskiego i kontynentalnego.

W 2025 r. monitoringiem objęto²⁵:

- 5 gatunków roślin na 16 stanowiskach,
- 16 gatunków zwierząt na 428 stanowiskach,
- 8 typów siedlisk przyrodniczych na 18 stanowiskach.

Ze względu na niesprzyjające warunki atmosferyczne w 2025 r. nie było możliwe rzetelne przeprowadzenie liczenia świstaka tatrzańskiego *Marmota marmota latirostris*²⁶, w związku z czym wyniki monitoringu nie zostały uwzględnione w PMŚ.

Monitoring gatunków i siedlisk morskich

W 2025 r. zakończono realizację kolejnego cyklu monitoringu gatunków i siedlisk morskich (MGSM). Badaniami objęte zostały gatunki i siedliska wymienione w załącznikach do dyrektywy siedliskowej. W ramach zadania przeprowadzono badania na stanowiskach monitoringowych poszczególnych przedmiotów monitoringu zgodnie z ustalonymi metodykami, dostępnymi na stronie: <https://morskiesiedliska.gios.gov.pl/pl/>. Wyniki prac terenowych pozwoliły na dokonanie oceny wskaźników, parametrów oraz stanu ochrony monitorowanych gatunków i siedlisk na poziomie stanowisk kontynentalnego regionu biogeograficznego oraz regionu morskiego Morza Bałtyckiego.

W 2025 r. monitoringiem objęto²⁷:

- 5 gatunków zwierząt,
- 1 siedlisko morskie.

Monitoring lasów

Monitoring lasów prowadzony jest zgodnie z zasadami określonymi w Międzynarodowym Programie Koordynującym ICP-Forests, w oparciu o sieć stałych powierzchni obserwacyjnych (dalej „SPO”) założonych w drzewostanach w wieku powyżej 20 lat, w lasach wszystkich kategorii własności. W 2025 r. funkcjonowały 2 374 SPO I rzędu (2 055 czynnych

---

²⁴ Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. UE L 206 z 22.07.1992, s. 7, z późn. zm. – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15 t. 2; str. 102).

²⁵ Wykaz typów siedlisk i gatunków objętych monitoringiem został uwzględniony w Załączniku nr 1.

²⁶ Monitoring realizowany przez Tatrzański Park Narodowy.

²⁷ Wykaz typów siedlisk i gatunków objętych monitoringiem został uwzględniony w Załączniku nr 1.

z obserwacjami, 319 – oczekujących) oraz 148 SPO II rzędu (136 z drzewostanem, 12 – bez), w tym 12 powierzchni monitoringu intensywnego (SPO MI).

GIOŚ w 2025 r. odpowiadał za realizację badań stanu zdrowotnego lasów na 1 222 SPO I rzędu, wszystkich SPO II rzędu, w tym SPO MI. W gestii Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych (dalej „DGLP”) pozostawały badania na pozostałych 851 SPO I.

W 2025 r. na SPO I rzędu i SPO II rzędu z drzewostanem przeprowadzono obserwacje cech morfologicznych koron drzew oraz symptomów uszkodzeń. Na 12 SPO MI prowadzono pomiary parametrów meteorologicznych, koncentracji SO₂ i NO₂ w powietrzu metodą pasywną oraz pomiary chemizmu wód opadowych i roztworów glebowych. Ponadto w 2025 r. na 133 SPO II rzędu pobrano 125 próbek liści oraz 1 080 próbek igieł do analiz chemicznych na potrzeby oceny stanu odżywienia drzewostanów.

Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego

Program Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego (dalej „ZMŚP”) był realizowany w 2025 r. w dwunastu stacjach bazowych: Wigry, Puszcza Borecka, Parsęta, Pojezierze Chełmińskie, Kampinos, Łysogóry, Beskid Niski, Wolin, Roztocze, Karkonosze, Poznań-Morasko oraz Pogórze Karpackie.

Program obejmował badania elementów abiotycznych i biotycznych, takich jak: pomiary meteorologiczne, badania zanieczyszczenia powietrza, chemizmu opadów atmosferycznych, chemizmu opadu podkoronowego i spływu po pniach, chemizmu roztworów glebowych, chemizmu opadu organicznego, badania wód powierzchniowych i podziemnych, badania gatunków inwazyjnych roślin obcego pochodzenia, badania uszkodzeń drzewostanów. Łącznie stacje prowadziły badania na 635 stanowiskach pomiarowych. Ponadto zrealizowano badania na potrzeby określenia zanieczyszczenia mchów i porostów metalami ciężkimi i siarką. W stacjach bazowych: Roztocze, Parsęta, Kampinos i Pojezierze Chełmińskie wykonano badania makrofitów w rzekach wraz z oceną hydromorfologiczną koryta rzecznoego, a w stacji bazowej Beskid Niski – kartowanie glebowe.

W 2025 r. w Stacjach Bazowych ZMŚP wykonano łącznie 13 programów pomiarowych ZMŚP, wśród których badano 126 parametrów podstawowych i 42 parametry rozszerzone.

Przetwarzanie, gromadzenie i zarządzanie danymi

Monitoring Ptaków Polski

Wyniki monitoringu ptaków gromadzone są w Bazie Danych Monitoringu Ptaków Polski, w którym przeprowadzana jest ich kontrola jakości pod względem formalnym i merytorycznym. W podstawowym zakresie wyniki MPP udostępniane są publicznie na portalu mapowym: <https://monitoringptakow.gios.gov.pl/PM-GIS/>. Sprawozdania z prac przeprowadzonych w ramach MPP, obejmujące podsumowanie sezonu lęgowego w 2025 r. oraz sezonu przelotów i zimowania 2024/2025, opublikowane zostały na stronie <https://monitoringptakow.gios.gov.pl/>, w zakładce „raporty”. Na stronie zamieszczono również syntetyczne informacje na temat najważniejszych wyników z sezonu badawczego.

Monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych

Wyniki monitoringu gatunków i siedlisk przyrodniczych z 2025 r. wprowadzone zostały do Systemu Informatycznego Monitoringu Gatunków i Siedlisk Przyrodniczych (dalej „SI MGSP”),

w którym przeprowadzana jest ich kontrola jakości pod względem formalnym i merytorycznym. Za pośrednictwem systemu dane udostępniane są m.in.: Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (dalej „GDOŚ”), regionalnym dyrekcjom ochrony środowiska (dalej „RDOŚ”), urzędom morskim, parkom narodowym oraz jednostkom organizacyjnym Lasów Państwowych, w związku z realizowanymi przez nie zadaniami z zakresu ochrony przyrody.

W 2025 r. opracowano sprawozdania podsumowujące wyniki prac monitoringowych przeprowadzonych w roku 2023 i/lub 2024 oraz 2025, zawierające ocenę stanu ochrony badanych gatunków i siedlisk przyrodniczych na poziomie regionów biogeograficznych, obejmujące²⁸:

- 5 gatunków roślin,
- 40 sprawozdań dla 39 gatunków zwierząt,
- 45 typów siedlisk.

Sprawozdania opublikowane zostały na stronie: <https://siedliska.gios.gov.pl/>, w zakładce „wyniki”.

Monitoring gatunków i siedlisk morskich

Wyniki monitoringu gatunków i siedlisk morskich z 2024 i 2025 r. wprowadzone zostały do Systemu Informatycznego Monitoringu Gatunków i Siedlisk Morskich (SI MGSM), w którym przeprowadzana jest ich kontrola jakości pod względem formalnym i merytorycznym. Na podstawie wyników badań terenowych wykonano ocenę stanu ochrony siedliska - 1 150 *Zalewy i jeziora przymorskie (laguny)* oraz ocenę stanu ochrony minoga rzecznego, ciosy i parposza. Ponadto, na stronie internetowej <http://morskiesiedliska.gios.gov.pl> zamieszczone zostały informacje m.in. o organizacji i zakresie monitoringu.

Monitoring lasów

Wyniki monitoringu lasów uzyskane w 2025 r. w ramach realizacji zadań przez GIOŚ oraz DGLP zostały zgromadzone we wspólnej bazie danych prowadzonej i administrowanej przez Instytut Badawczy Leśnictwa.

Równocześnie w 2025 r., na podstawie wyników badań, wykonanych w 2024 r., będących w gestii GIOŚ i DGLP, opracowano raport pt. „Stan zdrowotny lasów w Polsce w 2024 roku na podstawie badań monitoringowych” wraz z jego wersją syntetyczną w języku polskim i angielskim. Opracowania zostały opublikowane na stronie <https://monlas.gios.gov.pl/>.

Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego

W 2025 r. stacje bazowe ZMŚP zasiliły bazę danych ZMŚP wynikami programów pomiarowych wykonanych w 2024 r. Zgromadzone dane zostały poddane weryfikacji formalnej i merytorycznej. Na podstawie zweryfikowanych danych zostało wykonane coroczne opracowanie o stanie geoekosystemów Polski w 2024 roku (dostępne na stronie: <https://centrumzmsp.web.amu.edu.pl/>) wraz z 12 rocznymi raportami z poszczególnych stacji bazowych ZMŚP. Opracowano również ocenę zanieczyszczenia powietrza na podstawie zawartości siarki i metali ciężkich w porostach i mchach w 2024 roku oraz ocenę usług

---

²⁸ Wykaz typów siedlisk i gatunków objętych monitoringiem został uwzględniony w Załączniku nr 1.

geоекосystemów w stacjach bazowych: Puszcza Borecka, Wigry, Pojezierze Chełmińskie, Kampinos. Ponadto opracowano również zalecenia dotyczące realizacji ZMŚP po roku 2025.

Monitoring hałasu

W 2025 r. Departament Monitoringu Środowiska (DMŚ) GIOŚ zaplanował i zlecił Centralnemu Laboratorium Badawczemu (dalej „CLB”) GIOŚ wykonanie pomiarów hałasu w 245 punktach pomiarowych, z czego pomiary wykonano w 243 punktach:

Liczba punktów pomiarów krótkookresowych (w odniesieniu do jednej doby) (zaplanowane / wykonane)			Liczba punktów pomiarów długookresowych (zaplanowane / wykonane)
Hałas drogowy	Hałas szynowy	Hałas lotniczy	Hałas drogowy
176/178	20/20	7/7	40/40

Tabela 17. Realizacja pomiarów hałasu w punktach pomiarowych w 2025 r.

Do bazy Ehałas-P wprowadzono²⁹ dane z pomiarów hałasu wykonanych w 2024 r., w tym:

- hałasu komunikacyjnego, wynikających z PMS,
- hałasu komunikacyjnego, wykonanych przez zarządzających, na podstawie art. 175 ustawy Prawo ochrony środowiska (Poś)³⁰,
- wynikających z analiz porealizacyjnych,
- hałasu przemysłowego, wykonywanych w ramach kontroli oraz przez prowadzących instalacje i użytkowników urządzeń, zgodnie z art. 147 Poś.

Do bazy Ehałas-P GIOŚ wprowadził:

- 9 428 pomiarów hałasu instalacyjnego,
- 2 521 pomiarów hałasu drogowego,
- 229 pomiarów hałasu szynowego,
- 21 023 pomiary hałasu lotniczego.

Monitoring pól elektromagnetycznych (PEM)

W 2025 r. DMŚ zaplanował i zlecił CLB wykonanie pomiarów pól elektromagnetycznych w środowisku w 1 167 punktach pomiarowych w całej Polsce, w tym 798 pomiarów w stałej sieci monitoringu oraz 369 pomiarów monitoringu badawczego.

W każdym punkcie zakres badań obejmował półgodzinny pomiar natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w przedziale częstotliwości co najmniej od 80 MHz do 40 GHz. W żadnym punkcie pomiarowym nie odnotowano przekroczenia wartości dopuszczalnej PEM w środowisku, która dla częstotliwości objętych monitoringiem wynosi 28 V/m. Obliczony wskaźnik WM_E ³¹ w żadnym punkcie nie przekroczył normatywnej wartości 1.

²⁹ Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie systemu informatycznego IOŚ „Ekoinfonet” (Dz. U. poz. 2386).

³⁰ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

³¹ Wskaźnik WM_E , zgodnie z załącznikiem nr 3 do rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. poz.2311) jest wartością wskaźnikową poziomu emisji pól elektromagnetycznych dla miejsc

Do 31 marca 2025 r. wprowadzono do bazy JELMAG wszystkie wyniki z 1 154 pomiarów PEM wykonanych w 2024 roku.

Oceny poziomów PEM w środowisku, wyniki pomiarów oraz lokalizacje punktów pomiarowych udostępniono na tematycznej stronie internetowej GIOŚ poświęconej monitoringowi PEM.

Zaktualizowano rejestr terenów z przekroczeniem PEM. Rejestr zawiera informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów PEM w środowisku, z wyszczególnieniem przekroczeń dotyczących terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz miejsc dostępnych dla ludności. Rejestr udostępniony jest na stronie internetowej, pod adresem: <https://www.gov.pl/web/gios/rejestr-terenow-z-przekroczeniem-pol-elektromagnetycznych>.

Monitoring promieniowania jonizującego

W ramach monitoringu promieniowania jonizującego kontynuowano realizację poniższych zadań:

- wykonywanie pomiarów w sieci stacji wczesnego wykrywania skażeń promieniotwórczych. Monitoring realizowany jest na 9 stacjach wczesnego wykrywania skażeń promieniotwórczych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowego Instytutu Badawczego (dalej „IMGW-PIB”). W 2025 roku prowadzone były ciągłe pomiary mocy dawki promieniowania gamma na wysokości 1 m od podłoża, pomiary radioaktywności aerozoli powietrza, aktywności beta opadu całkowitego, aktywności cezu-137 i wybranych naturalnych izotopów gamma promieniotwórczych oraz aktywności strontu-90 w opadzie całkowitym;
- monitoring skażeń promieniotwórczych wód powierzchniowych i osadów dennych. W 2025 roku pobrano dwukrotnie – w sezonie wiosennym i jesiennym – próbki wody i osadów dennych w 18 punktach: z rzek Wisły, Odry, Bugu, Narwi i Warty oraz z sześciu jezior (Wielkie Partęczyny, Drawsko, Wadąg, Rogóźno, Niestysz, Wigry). W pobranych próbkach wody wykonano analizy stężeń cezu-137 i strontu-90 oraz w próbkach osadów dennych wykonano analizy stężeń cezu-137, plutonu-238, plutonu-239,240.

Zadania zaplanowane na rok 2025 zostały w pełni wykonane. Ze względu na brak środków finansowych nie realizowano monitoringu stężenia cezu-137 w glebie.

Dostęp do informacji w zakresie monitoringu promieniowania jonizującego zapewniony jest poprzez tematyczną stronę internetową GIOŚ, na której udostępniane są wszystkie raporty, zawierające wyniki badań, opracowane w ramach zrealizowanych zadań.

---

dostępnych dla ludności. Pozwala określić, czy dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 19 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. poz. 2448), są dotrzymane. Zgodnie z metodyką pomiarową dla każdego punktu pomiarowego wyznacza się wskaźnik WM_E z obliczeń. W przypadku pomiarów monitoringowych, wyznaczany jest na podstawie maksymalnej wartości chwilowej (E_{max}) uzyskanej w trakcie 0,5-godzinowego pomiaru. Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych uznaje się za dotrzymane w obszarze pomiarowym, jeśli udokumentowano, że wartość wskaźnikowa nie przekracza wartości 1.

GIOŚ INSPIRE³²

W 2025 r. zaktualizowano wybrane zharmonizowane zbiory danych przestrzennych oraz wprowadzono w metadanych słowa kluczowe odnoszące się do zbiorów danych o wysokiej wartości³³. Dostęp do infrastruktury informacji przestrzennej zapewniony jest poprzez portal GIOŚ INSPIRE <https://inspire.gios.gov.pl/portal/>, który w 2025 r. odwiedziło ponad 32 000 użytkowników. Opublikowane za pomocą usług sieciowych INSPIRE zasoby danych dostępne są w ramach krajowego geoportalu Geoportal.gov.pl.

Współpraca z instytucjami i zadania zlecone

- udział w pracach Zespołu ds. wdrożenia dyrektywy 2024/2881, przy MKiŚ – w tym w pracach nad projektem nowej ustawy o jakości powietrza, aktów wykonawczych i oceny skutków regulacji,
- współpraca z Instytutem Geofizyki Polskiej Akademii Nauk i Uniwersytetem Wrocławskim – prace koncepcyjne nad utworzeniem nowego typu stacji (tzw. superstacji wymaganych dyrektywą 2024/2881),
- udział w pracach grupy roboczej ds. ochrony powietrza MKiŚ w ramach projektu „Partnerstwo: Środowisko dla Rozwoju”,
- współpraca z IOŚ-PIB, Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy (dalej „IMGW-PIB”) i Instytutem Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk w zakresie modelowania jakości powietrza, badania tła zanieczyszczeń oraz chemizmu opadów,
- uczestnictwo w pracach Międzyresortowego Zespołu ds. Materiałów Niebezpiecznych Zalegających na Obszarach Morskich Rzeczypospolitej Polskiej³⁴,
- współpraca z MKiŚ nad dyrektywą w sprawie monitorowania i odporności gleby (prawo o monitorowaniu gleb)³⁵,
- współpraca z MKiŚ, GDOŚ, RDOŚ, Lasami Państwowymi, parkami narodowymi oraz urzędami morskimi w ramach wymiany informacji o prowadzonych monitoringach przyrodniczych,
- współpraca z MKiŚ, GDOŚ, Lasami Państwowymi, parkami narodowymi oraz innymi podmiotami w związku z opracowaniem sprawozdań składanych do Komisji Europejskiej (dalej „KE”) na podstawie art. 12 dyrektywy ptasiej³⁶ i art. 17 dyrektywy siedliskowej,

---

³² W odniesieniu do obowiązków wynikających z Dyrektywy 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 marca 2007 r. ustanawiającej infrastrukturę informacji przestrzennej we Wspólnocie Europejskiej (INSPIRE) i Rozporządzenia Wykonawczego Komisji (UE) 2023/138 z dnia 21 grudnia 2022 r. ustanawiające wykaz szczególnych zbiorów danych o wysokiej wartości oraz warunki ich publikacji i ponownego wykorzystywania.

³³ Stosując się do rekomendacji zdefiniowanych w dokumencie „Good practice on Geospatial High-Value Datasets (HVDs) tagging”.

³⁴ Zarządzenie nr 345 Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 października 2022 r. w sprawie Międzyresortowego Zespołu do spraw Materiałów Niebezpiecznych Zalegających na Obszarach Morskich Rzeczypospolitej Polskiej (M. P. z 2022 r., poz. 1042).

³⁵ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2025/2360 z dnia 12 listopada 2025 r. w sprawie monitorowania i odporności gleby (prawo o monitorowaniu gleb) (Dz. Urz. UE L 2360 z 26.11.2025, str. 2360).

³⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. Urz. UE L 20 z 26.01.2010, str. 7, z późn. zm.).

- uczestnictwo w pracach międzyresortowego Zespołu ds. przygotowania Krajowego Planu Odbudowy Zasobów Przyrodniczych oraz grup roboczych ds. poszczególnych typów ekosystemów,
- uczestnictwo w pracach Międzyresortowego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Sytuacjom Kryzysowym i Zagrożeniom Środowiskowym na Rzece Odrze,
- uczestnictwo w pracach Międzyresortowego Zespołu ds. szkód w rybołówstwie morskim i gospodarce rybackiej,
- współpraca z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – w zakresie aktualizacji warstw przestrzennych dotyczących występowania wodniczki i dubelta,
- współpraca z WIOŚ w zakresie pozyskania informacji o prowadzonych działaniach kontrolnych dotyczących hałasu w środowisku,
- realizacja umów na monitoring promieniowania jonizującego przez IMGW-PIB oraz Centralne Laboratorium Ochrony Radiologicznej,
- udział w pracach Rady Infrastruktury Informacji Przestrzennej (Rada IIP),
- współpraca z Głównym Geodetą Kraju i MKiŚ przy sprawozdawczości wynikającej z dyrektywy INSPIRE.

Obowiązki sprawozdawcze i informacyjne

- przekazano do Komisji Europejskiej (KE) raport o jakości powietrza w Polsce,
- przekazano do KE raport dotyczący planowanego systemu oceny jakości powietrza na 2026 r.,
- przekazywano automatyczne jednogodzinne wyniki pomiarów do Europejskiej Agencji Środowiska (EEA) i udostępniano je na prowadzonym przez nią portalu³⁷,
- przekazano do Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) informację za rok 2024 o stężeniach zanieczyszczeń powietrza, a także wartości wskaźników średniego narażenia dla wszystkich aglomeracji i miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tys.,
- przekazano wyniki pomiarów ze stacji EMEP za 2024 r. do baz danych: Chemicznego Centrum Koordynacyjnego EMEP w Norwegii, EEA i GUS; na bieżąco przekazywano wyniki pomiarów dwutlenku węgla - CO₂ do Światowego Centrum Danych o Gazach Ciepłarnianych GAW/WMO/WDCGG w Japonii,
- przekazano wyniki badań stanu warstwy ozonowej nad Polską i natężenia promieniowania UV-B do Laboratorium Fizyki Atmosfery na Uniwersytecie w Salonikach (Grecja), Światowego Centrum Danych o Ozonie i Promieniowaniu Ultrafioletowym w Toronto (Kanada), Instytutu Badań Klimatu i Środowiska NILU w Norwegii, Globalnej Sieci Detekcji Zmian Składu Atmosfery w Maryland (USA) i GUS,
- przekazano wyniki pomiarów parametrów jakości wód powierzchniowych i podziemnych za 2024 r. do EEA (ponad 3 tysiące indeksów biologicznych, ponad 570 tysięcy wyników pomiarów wód powierzchniowych oraz ponad 30 tysięcy wyników badań wód podziemnych),
- przekazano do Ministerstwa Infrastruktury, Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, GUS oraz EEA dane z monitoringu wód podziemnych za 2024 r.,

³⁷ Portal Jakości Powietrza Europejskiej Agencji Środowiska <https://airindex.eea.europa.eu/AQI/index.html>

- zaraportowano do bazy danych HELCOM dane fizyko-chemiczne, biologiczne, dane w zakresie zawartość trwałych zanieczyszczeń organicznych oraz metali ciężkich w wodzie i zawartość substancji szkodliwych w tkankach organizmów i osadach dennych za 2024 r.,
- przekazano do ICES (Międzynarodowa Rada Badań Morza) dane dotyczące hałasu podwodnego ciągłego,
- zaraportowano do EEA oraz bazy COOL prowadzonej w HELCOM dane dotyczące ichtiofauny z wód przejściowych i przybrzeżnych,
- zapewniono wkład do sprawozdania pn.: „Status wdrożenia Dyrektywy INSPIRE – Karta informacyjna 2025 Karta informacyjna Polska”, współpracując w tym zakresie z MKiŚ oraz Głównym Geodetą Kraju,
- opracowano raport „Chemizm gleb ornych Polski w 2025 r.” oraz „Badania monitoringowe gleb w województwie dolnośląskim w 2024 roku”,
- opracowano sprawozdania z art. 12 dyrektywy ptasiej i z art. 17 dyrektywy siedliskowej oraz przekazano je do KE,
- przekazano do międzynarodowego programu Integrated Monitoring wyników pomiarów ZMŚP za 2024 r.,
- przekazano wyniki badań stanu zdrowotnego lasów z 2024 r. uzyskane za pośrednictwem IBL do Centrum Koordynacyjnego programu ICP-Forests na potrzeby raportu o stanie lasów w Europie pt. „Forest Condition in Europe. The 2025 Assessment”,
- przekazano do Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) raport na temat zagrożonych gatunków zwierząt i roślin³⁸,
- przekazano do GUS dane za 2024 r. dotyczące wartości wskaźników *Farmland Bird Index* oraz *Forest Bird Index* jak również oceny stanu zdrowotnego lasów,
- przekazano informacje o liczbie osobników gatunków fok zaobserwowanych na polskim wybrzeżu do Komisji Ochrony Środowiska Morskiego Bałtyku – HELCOM,
- zapewniono wsparcie eksperckie, opiniowanie i uczestniczo w spotkaniach grup projektowych, roboczych i eksperckich działających przy HELCOM, EEA i KE,
- przekazano do GUS dane dotyczące poziomu hałasu w środowisku,
- opracowano i udostępniono 16 wojewódzkich ocen stanu klimatu akustycznego 17 lokalnych map hałasu oraz 10 innych opracowań dotyczących pomiarów hałasu na stronie <https://www.gov.pl/web/gios/halas-dane-regionalne>,
- przekazano sprawozdania do KE z programów ochrony środowiska przed hałasem,
- opracowano 16 wojewódzkich ocen poziomów PEM w środowisku oraz 1 ocenę poziomów PEM w Polsce w roku 2024,
- przekazano do GUS dane dotyczące poziomu PEM w środowisku,
- przekazano wyniki pomiarów zgromadzone w bazie JELMAG za rok 2024 do Systemu Informacyjnego o Instalacjach Wytwarzających Promieniowanie Elektromagnetyczne (SI2PEM),
- zrealizowano dwa raporty przedstawiające wyniki i analizy promieniowania jonizującego za rok 2024,

³⁸ <https://www.oecd.org/en/data/indicators/threatened-species.html>

- udostępniono dane i opracowania z monitoringu promieniowania jonizującego Państwowej Agencji Atomistyki.

Działania wspierające i rozwojowe

- zmodyfikowano bazy danych JPOAT3.0 – w zakresie zgodności z nowymi wytycznymi EEA dotyczącymi dokładności pomiarów stężeń ozonu;
- zaktualizowano stronę internetową monitoringu chemizmu gleb ornych;
- w zakresie monitoringu przyrody:
  - poprawiono organizację prac monitoringowych, zaktualizowano metody badawcze oraz zoptymalizowano sieci stanowisk/powierzchni monitoringowych,
  - realizowano działania służące upowszechnianiu wyników oraz doświadczeń z realizacji prowadzonych prac,
  - kontynuowano prace utrzymaniowe i rozwojowe systemów informatycznych funkcjonujących w ramach sieci Ekoinfonet, m.in. oddano do użytku zmodernizowaną Bazę Danych Monitoringu Ptaków Polski oraz wprowadzono kolejne funkcjonalności usprawniające pracę w Systemie Informatycznym Monitoringu Gatunków i Siedlisk Przyrodniczych (SI MGSP),
  - uruchomiono aplikację mobilną umożliwiającą wprowadzanie danych z badań terenowych do SI MGSP bezpośrednio na stanowisku monitoringowym,
  - realizowano działania związane z aktualizacją stron internetowych poszczególnych komponentów monitoringu przyrody:
    - ✓ monitoringu ptaków: <https://monitoringptakow.gios.gov.pl/>,
    - ✓ monitoringu gatunków i siedlisk przyrodniczych: <https://siedliska.gios.gov.pl/>,
    - ✓ monitoringu gatunków i siedlisk morskich: <https://morskiesiedliska.gios.gov.pl/pl/>,
    - ✓ monitoringu lasów: <https://monlas.gios.gov.pl/>,
    - ✓ Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego: <https://centrumzmsp.web.amu.edu.pl/>;
- przeprowadzono konsultacje z organami ochrony przyrody dotyczące propozycji modyfikacji metodyki monitoringu: głowacza białołętowego, siedliska 7150 „Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*”, aldrowandy pęcherzykowatej, różanecznika żółtego, sierpika różnolistnego, warzuchy polskiej;
- opracowano i skonsultowano również piątą część przewodnika metodycznego do monitoringu siedlisk przyrodniczych, poświęconą siedliskom o charakterze leśnym;
- zmodyfikowano instrukcje dla obserwatorów realizujących prace terenowe, m.in. w ramach programów: Monitoring Lęgowych Sów Leśnych, Monitoring Łąkowych Siewek, Monitoring Pospolitych Ptaków Lęgowych, Monitoring Ptaków Mokradeł;
- na 5% SPO I rzędu przeprowadzono powtórne szacunki oceny stanu zdrowotnego drzew próbnych przez kontrolną grupę obserwatorów;
- zorganizowano międzylaboratoryjne badania porównawcze metod oznaczania składników chemicznych w próbkach wody dla laboratoriów obsługujących stacje ZMŚP oraz szkolenie przedstawicieli stacji bazowych ZMŚP poświęcone realizacji analiz zmian pokrycia terenu i użytkowania ziemi;

- zorganizowano w Kielcach XXXI Szkołę Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego pt. „Zmiany pokrycia terenu i użytkowania ziemi w warunkach zmian klimatu i antropopresji” oraz w Sękocinie Starym seminarium pt. „Monitoring siedlisk przyrodniczych w Polsce – stan ochrony siedlisk, zmiany metodyczne, kierunki rozwoju”;
- opublikowano również Czerwoną listę siedlisk przyrodniczych Polski oraz trzy numery Biuletynu Monitoringu Przyrody zawierające podsumowanie wyników monitoringu gatunków roślin, zwierząt i siedlisk przyrodniczych z lat 2023-2025;
- poprawiono jakość istniejących oraz dodano nowe raporty generowane automatycznie w bazie Ehałas-P;
- rozpoczęto realizację projektów współfinansowanych ze środków programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027:
  - w ramach priorytetu **FENX.01** Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z Funduszu Spójności, działanie **FENX.01.05** „Ochrona przyrody i rozwój zielonej infrastruktury” – 5 projektów:
    - ✓ pn. „Wzmocnienie PMŚ w zakresie stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian – zakup stałych stacji monitoringu hałasu”,
    - ✓ pn. „Rozbudowa monitoringu gatunków zwierząt w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska”,
    - ✓ pn. „Opracowanie Mapy Potencjalnej Roślinności Naturalnej oraz analiza rozmieszczenia powierzchni monitoringowych w monitoringu przyrodniczym”,
    - ✓ pn. „Wsparcie monitoringu wpływu zanieczyszczeń powietrza na ekosystemy, w tym poprzez wzmocnienie stacji Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego”,
    - ✓ pn. „Upowszechnianie i ułatwianie dostępu do informacji o jakości powietrza w Polsce poprzez utworzenie nowego Portalu „Jakość Powietrza” Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska wraz z usługami API”,
  - w ramach priorytetu **FENX.02** Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z EFRR, działanie **FENX.02.04** „Adaptacja do zmian klimatu, zapobieganie klęskom i katastrofom” – 2 projekty:
    - ✓ pn. „Rozwój systemu monitoringu, ocen i udostępniania informacji o stanie jakości wód poprzez opracowanie metod, wytycznych, organizację szkoleń oraz modernizację i utworzenie baz danych środowiskowych”,
    - ✓ pn. „Wzmocnienie państwowego monitoringu środowiska w zakresie monitoringu pól elektromagnetycznych”.

W 2025 r. GIOŚ realizował zaplanowane zadania PMŚ, pomimo ograniczeń finansowych i terminowo wywiązał się z obowiązków sprawozdawczych wynikających z przepisów krajowych i unijnych.

VI. Laboratoria

Niniejsza informacja dotyczy Centralnego Laboratorium Badawczego (CLB), Krajowego Laboratorium Referencyjnego do spraw jakości powietrza atmosferycznego (dalej „KLRP”)

oraz Krajowego Laboratorium Referencyjnego do spraw jakości wód powierzchniowych (dalej „KLRW”).

W 2025 roku **CLB** na potrzeby realizacji PMŚ oraz działań kontrolnych Inspekcji wykonało 1 545 142 pomiary/oznaczenia. Przyjęty przez CLB plan pomiarów i oznaczeń dla PMŚ został zrealizowany w 96%, natomiast badania i pomiary zlecone w ramach działań kontrolnych organów IOŚ - w 97%.

Obiekt	Liczba pobranych próbek w ramach PMŚ	Liczba pomiarów/oznaczeń wykonanych w ramach PMŚ
Woda, ścieki	38 998	774 873
Powietrze atmosferyczne	289 106	608 306
Gleby	58	792
Hałas	-	68 783
PEM	-	1 140
RAZEM	328 162	1 453 894

Tabela 18. Liczba pobranych próbek i wykonanych badań na potrzeby Państwowego Monitoringu Środowiska

	Liczba pobranych próbek w ramach działań kontrolnych IOŚ	Liczba pomiarów/oznaczeń w ramach działań kontrolnych IOŚ
RAZEM	11 002	91 248

Tabela 19. Liczba pobranych próbek i wykonanych badań w obszarze działań kontrolnych Inspekcji Ochrony Środowiska

Badania i pomiary monitoringowe

W ramach PMŚ w zakresie ochrony wód oznaczanych jest łącznie ponad 120 różnych parametrów. Do badań wykonywanych w zakresie monitoringu wód powierzchniowych należą elementy biologiczne: makrofity, fitoplankton, fitobentos oraz makrobezkręgowce bentosowe i chlorofil „a”, elementy fizykochemiczne, grupa wskaźników chemicznych charakteryzujących występowanie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (m.in. substancje priorytetowe w dziedzinie polityki wodnej), grupa wskaźników charakteryzujących występowanie innych substancji chemicznych (tj. żelazo ogólne, mangan). Badania monitoringowe wód podziemnych w zakresie wybranych wskaźników fizyko-chemicznych realizowane były w 2025 r. w województwach: śląskim, małopolskim, lubelskim, łódzkim, wielkopolskim, zachodniopomorskim, lubuskim, dolnośląskim.

W 2025 roku, na potrzeby monitorowania stanu jakości powietrza w ramach realizacji PMŚ, prowadzono pomiary i badania na automatycznych i manualnych stacjach monitoringu zanieczyszczeń powietrza. Badania prowadzono na stałych stacjach kontenerowych, stacjach mobilnych oraz w punktach, w których pracowały wolnostojące poborniki pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5. Dane z analizatorów automatycznych były weryfikowane i prezentowane na stronach internetowych, informując społeczeństwo o bieżącej jakości powietrza. W laboratorium wykonywano również analizy na obecność w pyłe zawieszonym PM10 metali ciężkich i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA), w tym zwłaszcza benzo(a)pirenu.

Laboratoria GIOŚ wykonują również pomiary monitoringowe: natężenia pól elektromagnetycznych, hałasu komunikacyjnego, lotniczego oraz przemysłowego, jak również gleb.

W ramach monitoringu interwencyjnego prowadzonego w oparciu o zatwierdzoną Procedurę *Monitorowania Interwencyjnego Prymnesium Parvum „złotej algi”* - w 2025 roku pobrano 946 próbek wody powierzchniowej oraz wykonano 11 799 oznaczeń fizykochemicznych i biologicznych.

Od połowy kwietnia 2025 r. GIOŚ przystąpił do pilotażowego uruchomienia monitoringu automatycznego dorzecza Odry w 2 punktach pomiarowych zlokalizowanych w Malczycach (woj. dolnośląskie) oraz w Krapkowicach (woj. opolskie). Sondy służą do badania parametrów wody powierzchniowej, takich jak temperatura, pH, przewodność elektryczna właściwa, tlen rozpuszczony, nasycenie tlenem. System automatycznego monitoringu wód ma służyć wczesnemu wykrywaniu zjawisk incydentalnych w regionach wodnych, na podstawie wybranych oznaczeń fizykochemicznych.

Przedstawiciele Centralnego Laboratorium Badawczego brali udział w pracach grupy roboczej MKiŚ ds. monitoringu, oceny i modelowania jakości powietrza, której celem jest wdrożenie zapisów dyrektywy AAQD do prawodawstwa polskiego.

W 2025 r. CLB zorganizowało i uczestniczyło w licznych badaniach biegłości (PT) i porównaniach międzylaboratoryjnych (ILC), aby potwierdzić kompetencje laboratoriów oraz zapewnić wiarygodność i porównywalność uzyskiwanych wyników. Ich zakres obejmował:

- pobieranie próbek ścieków, gleby, osadów ściekowych, gazów odlotowych,
- badania fizykochemiczne wody, ścieków, gleby, osadu ściekowego i próbek gazów odlotowych,
- badania biologiczne wody,
- pomiary PEM,
- pomiary hałasu pochodzącego od lotnisk.

Ponadto CLB uczestniczyło w trzech międzynarodowych programach porównań międzylaboratoryjnych: „HELCOM PLC-9”, „8th field experiment”, w Hamburgu oraz „PL-DE-Interlaboratory Comparison 2025” w Kamminke. Wyniki udziału w powyższych porównaniach potwierdziły kompetencje techniczne laboratorium do realizacji zlecanych badań/pomiarów.

W roku 2025 **Krajowe Laboratorium Referencyjne do spraw jakości powietrza atmosferycznego** realizowało, na potrzeby laboratoriów, które wykonują badania/pomiary i dostarczają dane na cele PMS, zadania w obszarze nadzoru nad jakością badań powietrza atmosferycznego. Podstawowe zadania zrealizowane w roku 2025 obejmowały:

- organizację trzech sesji międzylaboratoryjnych badań biegłości dla zanieczyszczeń gazowych – SO₂, CO, O₃, NO_x, C₆H₆,
- sprawdzenia układów poboru prób i kalibracje analizatorów na stacjach monitoringu jakości powietrza w czterech województwach: lubelskim, małopolskim, mazowieckim, podlaskim – sprawdzono 25,
- organizację seminarium szkoleniowego dla operatorów sieci monitoringu jakości powietrza,
- wykonywanie wzorcowania urządzeń pomiarowych i recertyfikację butli z gazami wzorcowymi użytkowanych przez CLB,
- prowadzenie badań wyznaczania współczynników korekcyjnych dla mierników do pomiarów ciągłych pyłu zawieszonego PM₁₀/PM_{2,5},

- udział w międzynarodowych badaniach biegłości pomiarów PM₁₀ i PM_{2.5} organizowanych przez Wspólne Centrum Badawcze (Joint Research Centre – JRC) Komisji Europejskiej w Isprze (Włochy), podczas których uzyskano kolejny raz bardzo dobre wyniki.

W roku 2025 KLRP zorganizowało i jednocześnie uczestniczyło w:

- badaniach biegłości dla analizatorów zanieczyszczeń gazowych: SO₂, CO, O₃, NO_x, w których uczestniczyło 10 oddziałów CLB oraz Instytut Geofizyki Polskiej Akademii Nauk, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy, Fundacja „Agencja Regionalnego Monitoringu Atmosfery Gdańsk-Gdynia-Sopot”,
- badaniach biegłości dla analizatorów zanieczyszczeń gazowych C₆H₆, w których uczestniczyło 10 oddziałów CLB.

Krajowe Laboratorium Referencyjne do spraw jakości wód powierzchniowych w roku 2025 pełniło nadzór nad jakością badań i analiz w zakresie wskaźników badanych w wodach powierzchniowych w ramach PMŚ, wykonywanych przez CLB, w szczególności poprzez:

- organizację pięciu badań biegłości (PT) oraz trzech porównań międzylaboratoryjnych (ILC) – łącznie sprawdzono 31 wskaźników badanych w wodach powierzchniowych,
- udział w dwóch międzynarodowych porównaniach (Polsko-Niemiecko-Czeskie w Hamburgu w zakresie wód śródlądowych oraz Polsko-Niemieckie w Kamminke w zakresie wód przejściowych i przybrzeżnych),
- gromadzenie informacji dotyczących metod badawczych stosowanych przez laboratoria referencyjne państw członkowskich Unii Europejskiej do oznaczania związków priorytetowych, które są planowane do wdrożenia w nowej dyrektywie wodnej.

W 2025 roku KLRW zorganizowało badania biegłości i porównania międzylaboratoryjne obejmujące: 14 parametrów fizykochemicznych, 11 parametrów chemicznych (chromatograficznych), 4 metale oraz 1 parametr biologiczny oznaczany w rzekach, 1 parametr biologiczny oznaczany w jeziorach. Organizacja dwóch badań biegłości została zlecona firmom zewnętrznym, z czego jedno tylko częściowo (w zakresie przygotowania obiektów badań wraz z oceną ich jednorodności i stabilności). Szczegółowy zakres PT/ILC zorganizowanych przez KLRW przedstawiono w tabeli poniżej.

Lp.	Zakres	Liczba uczestników
1.	PT/1/2025- parametry fizykochemiczne (azot ogólny, azot Kjeldahla, azot azotanowy, azot azotynowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy, fluorki, chlorki, siarczany)	42
2.	PT/2/2025- metale (żelazo, mangan, miedź, nikiel)	19
3.	PT/3/2025- chromatograficzne (naftalen)	17
4.	PT/4/2025* - chromatograficzne (tetrachlorometan, benzen, dichlorometan, 1,2-dichloroetan, tetrachloroeten)	15
5.	PT/5/2025** - chromatograficzne (alachlor, aklonifen, bifenoks, cybutryna, DDT całkowity)	17
6.	ILC/1/2025- parametry fizykochemiczne (pomiary terenowe: temperatura wody, tlen rozpuszczony, nasycenie tlenem, pH, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C)	36

* - zlecone firmie zewnętrznej

** - podzlecone wykonanie obiektu badań wraz z dystrybucją próbek i testem jednorodności i stabilności.

7.	<u>ILC/2/2025- parametr biologiczny-</u> Oznaczenie taksonomiczne- makrofity w rzekach- analiza jakościowa	34
8.	<u>ILC/3/2025- parametr biologiczny-</u> Fitoplankton w jeziorach – biomasa fitoplanktonu	38

Tabela 20. Szczegółowy zakres PT/ILC zorganizowanych przez KLRW

W 2025 roku odbyły się również dwa międzynarodowe porównania międzylaboratoryjne, w których KLRW brało udział oraz pełniło rolę koordynatora ze strony polskiej:

- 16-17 września 2025 r. w Hamburgu “8th field experiment” organizowany przez stronę niemiecką,
- 07 października 2025 r. w Kamminke „PL-DE- Interlaboratory Comparison 2025” organizowane przez stronę niemiecką.

W 2025 r. KLRW w ramach *Procedury monitorowania interwencyjnego Prynnesium parvum „złotej algi”* sporządzało analizy stopnia zagrożenia dla pobranych zbadanych przez CLB próbek w ramach tzw. monitoringu interwencyjnego.

W 2025 r. GIOŚ zakupił aparaturę badawczą i pomiarową przeznaczoną dla laboratoriów ze:

- środków budżetowych,
- rezerwy celowej na realizację zadania pn.: „Zadania związane z prowadzeniem kontroli i monitoringu wód w zakresie wdrażania dyrektywy 91/676/EWG dotyczącej ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego”,
- w ramach rezerwy NFOŚiGW na realizację zadania pn. „Realizacja Ogólnopolskiego Programu Państwowego Monitoringu Środowiska”,
- środków projektowych (program FEnIKS 2021-2027) - 2 projekty:
  - pn. „Rozwój i modernizacja systemu badań i oceny jakości wód oraz wzmocnienie potencjału Krajowego Laboratorium Referencyjnego ds. monitoringu wód w zakresie wskaźników biologicznych, fizykochemicznych i chemicznych (w ramach działania FENX.02.04),
  - pn. „Rozwój i modernizacja wyposażenia do badań jakości powietrza oraz wspieranie ocen jakości powietrza” (w ramach działania FENX.01.05).

Zakupiono między innymi:

- analizatory do ciągłego jednoczesnego pomiaru pyłu zawieszonego PM10/PM2,5 oraz do pomiarów zanieczyszczeń gazowych (ozon, tlenki azotu i węgla) - 98 szt.,
- niskoprzepływowe poborniki pyłu zawieszonego PM10/PM2,5 - 46 szt.,
- kalibratory wielogazowe wraz z generatorami powietrza zerowego - 21 szt.,
- chromatografy gazowe ze spektrometrem mas oraz cieczowe z detektorem - 8 szt.,
- spektrofotometry - 8 szt.,
- mierniki do stężenia amoniaku, siarkowodoru i formaldehydu w powietrzu atmosferycznym - 3 szt.,
- miernik do ciągłego automatycznego oraz równoczesnego pomiaru stężenia pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 - 1 szt.,
- miernik BTEX z rozszerzonym zakresem mierzonych substancji - 1 szt.,
- aspirator do poboru próbek powietrza do analizy chromatograficznej dla mobilnego laboratorium - 1 szt.,
- datalogger - 1 szt.,

- miernik wieloparametrowy z sondą optyczną do pomiaru tlenu w próbkach terenowych - 1 szt.

VII. Upowszechnianie informacji i danych o środowisku oraz o działalności Inspekcji Ochrony Środowiska

Udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie

W 2025 r. do organów Inspekcji Ochrony Środowiska wpłynęło 13 488 wniosków o udostępnienie informacji o środowisku i jego ochronie (co oznacza wzrost o około 10% w porównaniu z rokiem 2024 r.), z których najwięcej (9 879) dotyczyło stanu jakości powietrza. Do zagadnień budzących największe zainteresowanie wnioskodawców należały również informacje dotyczące kontroli przeprowadzonych przez inspektorów IOŚ, informacje dotyczące zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, wyniki pomiarów i badań wykonanych przez IOŚ, wykazy oczyszczalni ścieków w danym województwie oraz wyniki PMŚ w zakresie jakości wód powierzchniowych i podziemnych, środowiska morskiego Bałtyku, gatunków i siedlisk przyrodniczych, gatunków i siedlisk morskich, ptaków i lasów, jak również zintegrowanego monitoringu środowiska przyrodniczego. Ponadto, udzielono 553 odpowiedzi w sprawie wniosków dotyczących więcej niż jednego zagadnienia.

Udostępnianie informacji publicznej

W 2025 r. do organów Inspekcji Ochrony Środowiska wpłynęło 914 (wzrost o około 30% w porównaniu z rokiem 2024) wniosków o udostępnienie informacji publicznej, które dotyczyły w szczególności planów kontroli danego wojewódzkiego inspektoratu ochrony środowiska na rok 2025, udostępnienia protokołów z kontroli przeprowadzonych przez inspektorów IOŚ i informacji o działaniach pokontrolnych oraz decyzji dotyczących transgranicznego przemieszczania odpadów i przeciwdziałania nielegalnemu przemieszczaniu odpadów.

W 2025 r., oprócz informacji udostępnianych na wniosek, dane i informacje dotyczące środowiska (w tym uzyskane w ramach PMŚ) oraz informacje o działalności Inspekcji upowszechniane były przy wykorzystaniu strony internetowej, Biuletynu Informacji Publicznej, dedykowanych portali Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska i stron internetowych poszczególnych WIOŚ, a także mediów społecznościowych. GIOŚ prowadził profile na Facebooku, YouTube, X, TikToku oraz Instagramie, przy czym nowością było aktywne korzystanie z TikToka oraz istotny rozwój profilu na Instagramie, którego liczba obserwujących wzrosła z 1 100 w 2024 r. do 11 554 na koniec 2025 r. Profil na Facebooku odnotował ponad sześciokrotny wzrost korzystania, przy blisko 4,5 tys. stałych obserwujących, podobnie kanał YouTube oraz konto na platformie X wykazały wzrost aktywności użytkowników. Wskazuje to na istotny wzrost obecności GIOŚ w mediach społecznościowych w 2025 r.

Organy Inspekcji aktywnie komunikowały się również poprzez tradycyjne media, udzielając 536 wywiadów i odpowiedzi w prasie oraz 239 wywiadów w radiu i telewizji. Największe zainteresowanie mediów budziły przypadki śnięcia ryb w rzekach i zbiornikach wodnych, miejsca nielegalnego zdeponowania odpadów, uciążliwości odorowe, kontrole inspektorów IOŚ, zanieczyszczenia wód powierzchniowych, pożary, hałas, tematyka smogowa oraz aktualny stan jakości powietrza w województwach i regionach. W 2025 r. wydano 1 642 komunikaty dotyczące bieżących wydarzeń istotnych dla środowiska. Organy Inspekcji

opracowały i udostępniły 112 publikacji, 14 biuletynów oraz 2 materiały informacyjno-edukacyjne. Wygłoszono 130 prezentacji podczas konferencji, seminariów, sympozyjów i sesji organów władz lokalnych. Przedstawiono 22 informacje wynikające z art. 8a ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska. Pracownicy GIOŚ i WIOŚ przeprowadzili 43 kampanie i działania edukacyjne skierowane m.in. do uczniów, środowiska akademickiego, organów administracji publicznej oraz innych instytucji, co przyczyniło się do zwiększenia zasięgu i skuteczności komunikacji

w zakresie ochrony środowiska.

Ponadto, w zakresie otwartych danych w 2025 r. w rządowym portalu dane.gov.pl, <https://dane.gov.pl/pl> zaktualizowane zostały niektóre zasoby PMS, dostępne w kategorii „Środowisko” oraz zgłoszony został nowy zbiór: "Państwowy Monitoring Środowiska - monitoring wpływu zanieczyszczeń powietrza na ekosystemy".

Dostęp do danych przestrzennych był zapewniony poprzez zestandaryzowane usługi sieciowe, w tym w ramach geoportalu krajowego <https://www.geoportal.gov.pl/> prowadzonego przez Głównego Geodetę Kraju.

VIII. Współpraca międzynarodowa

Współpraca międzynarodowa GIOŚ w roku 2025 koncentrowała się na:

- zadaniach związanych z Prezydencją Polski w Radzie UE,
- udziale w pracach instytucji i agend Unii Europejskiej, w tym Europejskiej Agencji Środowiska, Europejskiej Sieci Wdrażania i Egzekwowania Prawa Ochrony Środowiska (IMPEL), w komitetach, grupach roboczych i programach UE,
- wypełnianiu zobowiązań wynikających z konwencji i umów międzynarodowych,
- współpracy bilateralnej, głównie z krajami sąsiadującymi z Polską.

Polska Prezydencja w Radzie UE w I połowie 2025 r.

Od stycznia do czerwca 2025 r., w okresie przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej, GIOŚ zorganizował i przeprowadził następujące wydarzenia:

- spotkanie Ekspertckiej Grupy Roboczej ds. wdrażania dyrektywy w sprawie kontroli zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi³⁹ - Seveso III, połączone z seminarium z zakresu planowania przestrzennego i wizytą studyjną,
- posiedzenie Zgromadzenia Głównego IMPEL połączone ze spotkaniem roboczym Krajowych Koordynatorów IMPEL,
- spotkanie Zespołu Ekspertckiego IMPEL ds. przemysłowych oraz spotkanie Przekrojowego Zespołu Ekspertckiego IMPEL ds. inspekcji środowiskowych,
- zorganizowanie i przeprowadzenie pięciu spotkań Grupy Roboczej Rady UE ds. Międzynarodowych Zagadnień Środowiska ds. Konwencji Bazylejskiej (WPIEL Basel), przygotowanie i wynegocjowanie wspólnego stanowiska UE do

---

³⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/18/UE z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie kontroli zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi, zmieniająca a następnie uchylająca dyrektywę Rady 96/82/WE.

zaprezentowania na 17. Konferencji Stron Konwencji Bazylejskiej (COP-17) w Genewie,

- przeprowadzenie konsultacji i wypracowanie wspólnego stanowiska UE w zakresie spornego brzmienia projektu decyzji dotyczącej modernizacji rejestrów uwalniania i transferu zanieczyszczeń, którą ostatecznie przyjęto na Posiedzeniu Stron Protokołu PRTR w dniu 21 listopada 2025 r. w Genewie.

Na okres Prezydencji Polski w Radzie UE przedstawiciel GIOŚ, pełniący rolę Krajowego Punktu Kontaktowego, realizował jednocześnie zadania w Zarządzie IMPEL, a dodatkowo na 10 miesięcy pracownik GIOŚ został oddelegowany do pracy i wsparcia Stałego Przedstawicielstwa RP przy UE w Brukseli.

Współpraca Inspekcji Ochrony Środowiska z instytucjami i agendami Unii Europejskiej

Udział w pracach Europejskiej Agencji Środowiska

W strukturach GIOŚ funkcjonuje Krajowy Punkt Kontaktowy ds. współpracy z Europejską Agencją Środowiska (EEA) w ramach Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska (EIONET). W 2025 r.:

- uczestniczono w szeregu kluczowych spotkań i wydarzeń EEA/EIONET, obejmujących prace Zarządu EEA, Krajowych Punktów Kontaktowych oraz w licznych spotkaniach tematycznych i webinarium,
- opracowano polską część raportu EEA obejmującego ocenę stanu środowiska, zjawisk społeczno-gospodarczych oraz systemów zaopatrzenia w żywność, energię i transport, którą przekazano do wykorzystania w raporcie Europe's Environment 2025 (SOER),
- zrealizowano wymaganą sprawozdawczość do Centralnego Repozytorium Danych (CDR) EEA lub nowej platformy Reportnet 3.0, na bieżąco przesyłano dane o jakości powietrza z automatycznych stanowisk pomiarowych na serwer EEA,
- przeprowadzono analizy i konsultacje kluczowych dokumentów i raportów EEA oraz zgłoszono uwagi do planów prac i wykorzystywanych narzędzi, w tym do nowych rozwiązań informacyjno-komunikacyjnych dla EIONET,
- realizowano działania komunikacyjne i edukacyjne, podczas posiedzenia Zarządu EEA przedstawiono informację o efektach Polskiej Prezydencji w Radzie UE, a podczas wydarzeń w MKiŚ zaprezentowano raport Europe's Environment 2025 i informację o współpracy z EEA, rozpowszechniano informację o współpracy i produktach EEA i EIONET.

Współpraca z Europejską Siecią Wdrażania i Egzekwowania Prawa Ochrony Środowiska (IMPEL)

Niezależnie od zadań i spotkań realizowanych w ramach współpracy z IMPEL podczas Prezydencji Polski w Radzie UE, w 2025 r. przedstawiciele GIOŚ uczestniczyli także w szeregu innych projektów i wydarzeń organizowanych przez tę sieć, m.in.:

- w XXXI Zgromadzeniu Ogólnym IMPEL zorganizowanym przez Prezydencję duńską oraz w towarzyszącym mu spotkaniu roboczym Krajowych Koordynatorów IMPEL,

- w Konferencji czterech Sieci (IMPEL, ENPE, EUFJE, EnviCrimeNet), której tematyka była ściśle powiązana z wyzwaniami wynikającymi z konieczności transpozycji przepisów dyrektywy 2024/1203⁴⁰ do prawa krajowego,
- w Konferencji IMPEL „Odpady i transgraniczne przemieszczanie odpadów” (Waste and TFS), która zgromadziła unijnych ekspertów ds. odpadów z organów ścigania, ochrony środowiska, służb celnych i innych,
- w Konferencji IMPEL „Water and Land 2025” pod hasłem „Jedno Środowisko, Jedno Wyzwanie: Odporne Zasoby Wodne i Zrównoważone Zarządzanie Glebami”,
- w spotkaniach różnych organów Sieci IMPEL, m.in. Komitetu Rekrutacyjnego IMPEL, Komitetu Sterującego IMPEL Odpady i transgraniczne przemieszczanie odpadów, Krajowych Punktów Kontaktowych w ramach projektu IMPEL Waste & TFS oraz w spotkaniach organizacyjnych z Sekretariatem IMPEL.

Współpraca w ramach Europejskiej Sieci Szeferów Europejskich Agencji Ochrony Środowiska (EPA Network)

Przedstawiciele GIOŚ uczestniczyli w spotkaniu plenarnym Agencji, w trakcie którego dyskutowano o roli krajowych agencji środowiska w procesach upraszczania prawa unijnego w dobie transformacji w kierunku zielonej gospodarki. Omawiano również zastosowanie sztucznej inteligencji w kontekście realizacji przez krajowe agencje zapewnienia danych dla polityki ochrony środowiska (ramy prawne, równoważenie innowacji z odpowiedzialnością, kwestie bezpieczeństwa AI, zapewnienie zgodności sztucznej inteligencji z celami środowiskowymi).

Działania zrealizowane w ramach prac komitetów i grup roboczych formacji UE oraz programów i inicjatyw Komisji Europejskiej.

W 2025 r. przedstawiciele GIOŚ uczestniczyli w licznych pracach Komisji Europejskiej, w tym m.in. w ramach:

- grup roboczych ds. wdrażania Ramowej Dyrektywy Wodnej, tj. Grupy ds. stanu ekologicznego, Grupy ds. chemikaliów, Grupy ds. wód podziemnych, Grupy ds. wymiany danych i informacji,
- grup roboczych Komisji Europejskiej ds. wdrażania Ramowej Dyrektywy ws. Strategii Morskiej, tj. Grupy ds. dobrego stanu środowiska i Grupy ds. wymiany danych, informacji i wiedzy oraz powiązanej z tym Grupy technicznej ds. danych,
- grup ekspertów ds. jakości powietrza, w tym w spotkaniach dotyczących implementacji dyrektywy w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy, podczas których przedstawiono prezentację nt. zarządzania jakością powietrza w Polsce oraz analizy wyników modelowania,

⁴⁰ Dyrektywa 2024/1203 Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ochrony środowiska poprzez prawo karne i zastępującej dyrektywy 2008/99/WE i 2009/123/WE.

- grupy ekspertów ds. hałasu w zakresie wdrażania dyrektywy odnoszącej się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku⁴¹,
- warsztatów nt. monitorowania wpływu zanieczyszczeń powietrza na ekosystemy w ramach dyrektywy w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych⁴² oraz w pracach Grupy eksperckiej ds. raportowania na podstawie dyrektyw przyrodniczych, Grupy roboczej ds. owadów zapylających oraz Grupy roboczej przygotowującej metodykę pomiarów prekursorów ozonu, powołanej przez Europejski Komitet Normalizacyjny,
- Grupy ds. transpozycji dyrektywy w sprawie ochrony środowiska poprzez prawo karne.

Ponadto przedstawiciele GIOŚ wzięli udział w:

- programie TAIEX (Pomoc Techniczna i Wymiana informacji), prowadzonym przez Komisję Europejską, ukierunkowanym na wymianę dobrych praktyk wśród krajów członkowskich i kandydujących,
- 34. posiedzeniu sieci laboratoriów referencyjnych AQUILA, poświęconym wdrażaniu dyrektywy AAQD, w tym przygotowaniom do uruchomienia super stacji i pomiarów UFP.

Udział Inspekcji Ochrony Środowiska w wypełnianiu zadań wynikających dla Polski z konwencji i umów międzynarodowych:

- Konwencja Helsińska - przedstawiciele GIOŚ uczestniczyli w pracach czterech grup roboczych oraz kilkunastu grup eksperckich; na bieżąco wymieniano informacje, opiniowano dokumenty dotyczące monitoringu oraz planistyczno-zarządcze, wdrażano Bałtycki Plan Działania, współpracowano z Krajowym Sekretariatem HELCOM w Ministerstwie Infrastruktury,
- Konwencja Bazylejska - przygotowano i negocjowano unijne stanowisko na 17. Konferencję Stron, ze szczególnym naciskiem na procedurę PIC (*Prior Informed Consent*), przegląd Aneksów I, III i IV do Konwencji, negocjacje Planu Pracy na lata 2025–2031 oraz opracowanie zasad transgranicznego przemieszczania odpadów tekstyliów i odzieży,
- Konwencja Awaryjna ONZ⁴³ - współpracowano z Sekretariatem Konwencji Awaryjnej, w tym przy wdrażaniu zaktualizowanego systemu ds. informowania o awariach przemysłowych ze skutkami transgranicznymi (IAN) oraz ds. udzielania pomocy wzajemnej,
- Konwencja LRTAP (Konwencja w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości) - GIOŚ kontynuował badania tła zanieczyszczenia atmosfery i przekazał wyniki badań za 2024 r. do bazy danych EMEP w Instytucie Klimatu i Środowiska (NILU) w Norwegii. Ponadto, w ramach programu wspomagającego ww. Konwencję, GIOŚ zrealizował i przekazał wyniki badań Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego do Centrum

⁴¹ Dyrektywa 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku WE (Dz. Urz. UE L z 30.04.2024, z późn. zm.).

⁴² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych, zmiany dyrektywy 2003/35/WE oraz uchylecia dyrektywy 2001/81/WE (Dz. Urz. UE L 344 z 17.12.2016, str. 1, z późn. zm.).

⁴³ Konwencja w sprawie transgranicznych skutków awarii przemysłowych, sporządzona w Helsinkach dnia 17 marca 1992 r. (Dz. U. z 2004 r. poz. 1352).

Koordynacyjnego w Szwecji, jak również uczestniczył w spotkaniu dotyczącym tego zagadnienia,

- Konwencja Wiedeńska - kontynuowano pomiary ozonu i promieniowania UV-B, przekazując dane do międzynarodowych centrów.

W ramach współpracy międzynarodowej GIOŚ brał udział również w:

- pracach grup roboczych OECD dotyczących awarii chemicznych i informacji o środowisku oraz przekazano dane do projektów PRTR i IV przeglądu środowiskowego Polski,
- pracach Międzynarodowej Komisji Ochrony Odry przed Zanieczyszczeniami, w tym w spotkaniach grupy ds. zanieczyszczeń awaryjnych (G3), warsztatach dotyczących planów ostrzegawczo-alarmowych oraz pracach podgrupy ds. monitoringu,
- spotkaniu Grupy roboczej ds. monitoringu i ocen stanu środowiska przy Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ.

Współpraca dwustronna

W 2025 r. przedstawiciele GIOŚ uczestniczyli w przeglądzie dorobku prawnego Ukrainy w obszarze „Środowisko” w ramach jej przygotowań do przystąpienia do UE oraz prowadzili współpracę bilateralną z Niemcami, Czechami, Słowacją, Ukrainą i Litwą, m.in. w ramach komisji ds. wód granicznych oraz polsko-czeskiej grupy roboczej ds. jakości powietrza.

Współpracę ze stroną czeską kontynuowano m.in. w zakresie bieżącej wymiany danych o jakości powietrza na obszarach przygranicznych. Natomiast w ramach współpracy polsko-niemieckiej wdrożono bieżące przekazywanie do GIOŚ danych o jakości powietrza z landów graniczących z Polską.

IX. Aspekty organizacyjne, prawne i ekonomiczne

W 2025 r. najważniejsze **prace legislacyjne** Głównego Inspektora Ochrony Środowiska koncentrowały się na projektach:

- ustawy o transgranicznym przemieszczaniu odpadów,
- ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu usprawnienia działań Inspekcji Ochrony Środowiska,
- ustawy o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska,
- rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska zmieniającego rozporządzenie w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem,
- rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu danych ujętych na strategicznych mapach hałasu, sposobu ich prezentacji i formy ich przekazywania.

Ponadto opracowano i przeprowadzono uzgodnienia, opiniowanie i konsultacje publiczne rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 25 czerwca 2025 r. w sprawie udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie oraz częstotliwości ich aktualizacji ⁴⁴,

---

⁴⁴ Dz. U. poz. 838.

jak również przygotowano projekt obwieszczenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 19 września 2025 r. w sprawie wysokości stawek kar za przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu na rok 2026⁴⁵. W ramach uzgodnień wewnątrzresortowych i międzyresortowych zaopiniowano 327 projektów aktów prawnych (o około 54% więcej niż w roku 2024).

W 2025 r., oprócz raportów i sprawozdań, o których mowa w Rozdziale III i V, Główny Inspektor Ochrony Środowiska opracował i przedłożył Ministrowi Klimatu i Środowiska i/lub innym organom, krajowym i unijnym następujące **raporty, sprawozdania i opracowania o charakterze informacyjno-sprawozdawczym**:

- Informacja dla Komisji Europejskiej o realizacji przez Inspekcję zadań z zakresu transgranicznego przemieszczania odpadów za 2024 r.,
- Informacja dla Sekretariatu Konwencji Bazylejskiej, Rotterdamskiej i Sztokholmskiej o wdrażaniu przez Polskę Konwencji Bazylejskiej zawierającej dane za 2024 r.,
- Sprawozdanie dla MKiŚ z przestrzegania przepisów dotyczących substancji kontrolowanych, nowych substancji oraz fluorowanych gazów cieplarnianych w 2024 r.,
- Sprawozdanie dotyczące przeprowadzonej przez IOŚ kontroli producentów i użytkowników produktów zawierających lotne związki organiczne – farby i lakiery przeznaczone do malowania budynków i ich elementów wykończeniowych, wyposażeniowych oraz związanych z budynkami i tymi elementami konstrukcji oraz mieszaniny do odnawiania pojazdów, w zakresie spełniania wymagań w 2024 r.,
- Krajowy raport dotyczący implementacji Protokołu w sprawie rejestrów uwalniania i transferu zanieczyszczeń za lata 2021-2024,
- Raport do Komisji Europejskiej z realizacji przepisów rozporządzenia PEiR ustanawiającego obowiązki podmiotów wprowadzających do obrotu drewno i produkty z drewna w 2024 r.,
- Raport z przeprowadzonej przez IOŚ kontroli zawartości siarki w ciężkim oleju opałowym oraz w oleju do silników statków żeglugi śródlądowej w 2024 r.,
- Raport z prowadzonego w 2024 r. cyklu kontrolnego podmiotów odprowadzających ścieki bezpośrednio do rzeki Wisły, które w pozwoleniach wodnoprawnych albo zintegrowanych posiadają określone dopuszczalne stężenia chlorków i siarczanów oraz związków biogennych pod kątem przestrzegania warunków określonych w tych pozwoleniach,
- Raport z przeprowadzonego w 2024 r. cyklu kontrolnego dotyczącego realizacji przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta obowiązków wynikających z ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach dotyczących nieczystości ciekłych powstających na terenie gminy,
- Sprawozdanie do Komisji Europejskiej w sprawie Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń za 2024 r.,
- Informacja o realizacji zadań Inspekcji Ochrony Środowiska w 2024 r.

W 2025 r. zostały zawarte następujące **porozumienia**:

---

⁴⁵ M.P. poz. 1016.

- Porozumienie w sprawie funkcjonowania systemu koordynacji kontroli i nadzoru nad obiektami jądrowymi zawarte 8 lipca 2025 r. w Warszawie pomiędzy Prezesem Państwowej Agencji Atomistyki, Szefem Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Prezesem Urzędu Dozoru Technicznego, Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska, Głównym Inspektorem Sanitarnym, Komendantem Głównym Państwowej Straży Pożarnej, Głównym Inspektorem Nadzoru Budowlanego i Głównym Inspektorem Pracy,
- Porozumienie o współpracy zawarte 4 marca 2025 r. pomiędzy Ogólnopolskim Towarzystwem Ochrony Ptaków a Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska,
- Porozumienie o współpracy zawarte 8 lipca 2025 r. pomiędzy Miastem Stołecznym Warszawa a Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska, dotyczące dwóch stacji monitoringu jakości powietrza zlokalizowanych w Warszawie przy al. Solidarności 83/89 i przy ul. Grochowskiej 244A,
- Porozumienie w sprawie współpracy w zakresie popularyzacji i wykorzystywania danych satelitarnych zawarte 5 września 2025 r. pomiędzy Polską Agencją Kosmiczną a Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska,
- Porozumienie o współpracy pomiędzy Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska a Transportowym Dozorem Technicznym zawarte 11 września 2025 r.,
- Porozumienie w sprawie współdziałania w zakresie międzynarodowego przemieszczania odpadów zawarte pomiędzy Warmińsko-Mazurskim Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska a Dyrektorem Izby Administracji Skarbowej w Olsztynie oraz Komendantem Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej w Kętrzynie,
- Porozumienie Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska z Komendantem Wojewódzkim Policji w Olsztynie w sprawie współdziałania w zakresie przeciwdziałania i wykrywania przestępstw i wykroczeń przeciwko środowisku,
- Porozumienie podpisane 20 marca 2025 r. pomiędzy Dolnośląskim Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska i Komendantem Komendy Miejskiej Policji we Wrocławiu oraz Dyrektorem Izby Administracji Skarbowej we Wrocławiu w zakresie współdziałania w zakresie międzynarodowego przemieszczania odpadów i przeciwdziałania przestępstwom i wykroczeniom przeciwko środowisku

Zatrudnienie w Inspekcji Ochrony Środowiska na dzień 31 grudnia 2025 r. wynosiło 2 949,53 etatu przy 3 023 osobach zatrudnionych, z czego w samym GIOŚ zatrudnionych było 1 361 osób, co stanowiło 45% całkowitego zatrudnienia w IOŚ.

W 2025 r. budżet Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska na wydatki wynosił łącznie 362 mln zł, z czego:

- środki budżetowe - 342 mln zł, w tym środki otrzymane w ramach rezerwy celowej budżetu państwa z funduszy ochrony środowiska 102 mln zł (w tym z NFOŚiGW - 99 mln zł),
- środki budżetowe z UE - 20 mln zł.

Dochody oraz wpływy ze świadczonych usług wyniosły w 2025 r. 0,7 mln zł.

X. Podsumowanie

W roku 2025 Inspekcja Ochrony Środowiska kontynuowała realizację swoich ustawowych zadań i obowiązków, w szczególności w zakresie działalności kontrolnej, zagadnień związanych z transgranicznym przemieszczaniem odpadów, zwalczaniem przestępczości środowiskowej, prowadzeniem Państwowego Monitoringu Środowiska oraz działalnością laboratoryjną.

Działalność kontrolna Inspekcji koncentrowała się przede wszystkim na kontrolach interwencyjnych w związku z naruszeniami przepisów, ze szczególnym uwzględnieniem przestępstw środowiskowych - zwłaszcza w gospodarce odpadami - oraz ochrony wód. Priorytetem stały się również kontrole w związku z dostosowaniem decyzji odpadowych do przepisów z roku 2018, realizowane na wniosek samorządów.

W wyniku przeprowadzonych 45 723 kontroli stwierdzono naruszenia w około 20% przypadków. Wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska w 2025 r. zastosowali ponad 25 tys. sankcji i innych działań pokontrolnych.

W 2025 r. Główny Inspektor Ochrony Środowiska realizował również zadania związane z kontrolą transgranicznego przemieszczania odpadów, wydając 322 decyzje, z czego większość stanowiły zezwolenia na wywóz odpadów z kraju. Odnotowano istotną skalę nielegalnych przemieszczeń – potwierdzono 291 przypadków z dominującym udziałem nielegalnego przywozu odpadów. W odpowiedzi na naruszenia podejmowano działania administracyjne i operacyjne, w tym zwrot odpadów do krajów pochodzenia oraz kierowano zawiadomienia do organów ścigania.

Przestępczość środowiskowa ujawniana przez Inspekcję Ochrony Środowiska dotyczyła gospodarowania odpadami, obejmując m.in. nielegalny obrót, porzucanie, zakopywanie odpadów oraz fałszowanie dokumentacji. W wyniku działań organów Inspekcji Ochrony Środowiska złożono 220 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Prowadzono intensywne działania operacyjne i analityczne, wykorzystując m.in. dane z systemu BDO oraz specjalistyczny sprzęt do wykrywania ukrytych odpadów. Kluczowe znaczenie miała ścisła współpraca z organami ścigania i innymi służbami, co zwiększyło skuteczność wykrywania i dokumentowania przestępstw.

W 2025 r. GIOŚ realizował Państwowy Monitoring Środowiska zgodnie ze Strategicznym Programem PMŚ na lata 2020 - 2025, obejmując kompleksowymi badaniami wszystkie komponenty środowiska. Dane były gromadzone w rozbudowanych systemach informatycznych i raportowane do instytucji krajowych oraz międzynarodowych, w tym UE. W 2025 r. rozwijano infrastrukturę monitoringu oraz rozpoczęto realizację nowych projektów finansowanych ze środków UE.

W zakresie działalności laboratoryjnej w 2025 r. realizowano pomiary i badania na potrzeby Państwowego Monitoringu Środowiska, jak również działalności kontrolnej. Prowadzono interwencyjny monitoring „złotej algi” oraz przystąpiono do pilotażowego wdrożenia automatycznego monitoringu na Odrze.

W I połowie 2025 r., w okresie Polskiej Prezydencji w Radzie UE, GIOŚ zorganizował kluczowe spotkania eksperckie (m.in. Seveso III, IMPEL) oraz przeprowadził pięć posiedzeń Grupy Roboczej Rady UE WPIEI Basel, w tym przygotowując i negocjując wspólne stanowisko UE

na COP-17⁴⁶ w Genewie. Równolegle GIOŚ prowadził konsultacje zakończone przyjęciem decyzji PRTR, a także wzmocnił działania międzynarodowe poprzez m.in. oddelegowanie pracownika do Stałego Przedstawicielstwa RP przy UE w Brukseli.

W 2025 r. GIOŚ rozpoczął realizację dziewięciu projektów współfinansowanych ze środków Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027 (FEnIKS) o łącznej wartości 236,8 mln zł. Projekty te przyczynią się do istotnego wzmocnienia Państwowego Monitoringu Środowiska, rozwoju systemów oceny jakości wód, powietrza, hałasu, pól elektromagnetycznych oraz ekosystemów, a także do poprawy udostępniania danych i modernizacji działalności laboratoryjnej.

---

⁴⁶ Wspólne spotkanie 17 Konferencji Stron Konwencji Bazylejskiej, 12 Konferencji Stron Konwencji Sztokholmskiej i 12 Konferencji Stron Konwencji Rotterdamskiej, 28.04-09.05.2025.

Monitoring przyrody

– Realizacja pomiarów i badań

1) Monitoring ptaków Polski

Tabela 1. Zestawienie liczby powierzchni próbnych skontrolowanych w 2025 roku w ramach poszczególnych programów Monitoringu Ptaków Polski.

Kod Programu	Nazwa programu	Liczba powierzchni
<i>populacje lęgowe</i>		
MCZ	Monitoring Czapli Siwej i Białej	210
MDU	Monitoring Dubelta	75
MFGP	Monitoring Flagowych Gatunków Ptaków	48
MKR	Monitoring Kraski	10
MKO	Monitoring Kormorana	80
MLSL	Monitoring Lęgowych Sów Leśnych	45
MLK	Monitoring Łabędzia Krzykliwego	110
MLS	Monitoring Łąkowych Siewek ⁴⁷	150
MMC	Monitoring Mewy Czarnogłowej	59
MOG	Monitoring Orlika Grubodziobego	20
MOP	Monitoring Orła Przedniego	36
MPO	Monitoring Podgorzałki	27
MPPL	Monitoring Pospolitych Ptaków Lęgowych	845
MPPM	Monitoring Pospolitych Ptaków Miast	232
MPB	Monitoring Produktywności Bielika	44
MPD	Monitoring Ptaków Drapieżnych	49
MPG	Monitoring Ptaków Gór	48
MPM	Monitoring Ptaków Mokradeł	46
MPWR	Monitoring Ptaków Wybrzeża i Rzek	168
MPS	Monitoring Puszczyka Mszarnego	9
MCH	Monitoring Rybitw Bagiennych	210
MRC	Monitoring Rybitwy Czubatej	2
MRY	Monitoring Rybołowa	46
MRD	Monitoring Rzadkich Dzięciołów	159
MSKR	Monitoring Sów Krajobrazu Rolniczego	60
MSL	Monitoring Ślepowrona	17
MWO	Monitoring Wodniczki (<i>transekty + powierzchnie</i>)	100+48
MZO	Monitoring Żoły	120
<i>populacje przelotne</i>		
MGZ	Monitoring Gęsi Zbożowej	27
MNG	Monitoring Noclegowisk Gęsi (<i>4 liczenia</i>)	83* (J: 33, Z: 67, W1: 50, W2: 50)
MNZ	Monitoring Noclegowisk Żurawia	83
<i>populacje zimujące</i>		

⁴⁷ Dawny Monitoring Kulika Wielkiego (MKW)

MZPM	Monitoring Zimujących Ptaków Morskich (<i>transekty</i>)	56
MZPW	Monitoring Zimujących Ptaków Wodnych	561
MZPWP	Monitoring Zimujących Ptaków Wód Przełajściowych	39

* w Monitoringu Noclegowisk Gęsi liczba monitorowanych powierzchni zależna jest od pory roku liczenia. Kontrole prowadzi się jesienią (J), zimą (Z) oraz wiosną (W1 i W2). Podana przed nawiasem liczba stanowi wszystkie powierzchnie liczone w danym cyklu monitoringu.

2) Monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych

Typy siedlisk i gatunków przyrodniczych objętych monitoringiem w 2025 r.:

- 5 gatunków roślin na 16 stanowiskach: aldrowanda pęcherzykowata (*Aldrovanda vesiculosa*), koleantus delikatny (*Coleanthus subtilis*), różanecznik żółty (*Rhododendron luteum*), sierpik różnolistny (*Serratula lycopifolia*), warzucha polska (*Cochlearia polonica*);
- 16 gatunków zwierząt na 428 stanowiskach: barczatka kataks (*Eriogaster catax*), czerwoczyk fioletek (*Lycaena helle*), kozica tatrzańska (*Rupicapra rupicapra tatrca*)⁴⁸, krasopani hera (*Euplagia quadripunctaria*), łątka ozdobna (*Coenagrion ornatum*), modraszek arion (*Maculinea arion*), modraszek nausitous (*Maculinea nausithous*), modraszek telejus (*Maculinea telejus*), nadobnica alpejska (*Rosalia alpina*), niepylak mnemozyna (*Parnassius mnemosyne*), przepłatka aurinia (*Euphydryas aurinia*), przepłatka matura (*Euphydryas matura*), smużka stepowa (*Sicista subtilis*), strzępotek edypus (*Coenonympha oedippus*), strzępotek hero (*Coenonympha hero*), szklaczkoń szafraniec (*Colias myrmidone*);
- 8 typów siedlisk przyrodniczych na 18 stanowiskach: 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi, 6410 Zmienne-wilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*), 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*), 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*), 6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (*Polygono-Trisetion*), 65XX Eutroficzne łąki wilgotne (zw. *Calthion*), 7220 Źródłiska wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*, 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk.

3) Monitoring gatunków i siedlisk morskich

Typy siedlisk i gatunków morskich objętych monitoringiem w 2025 r.:

- 5 gatunków zwierząt: ciosa (*Pelecus cultratus*), foka pospolita (*Phoca vitulina*), foka szara (*Halichoerus grypus*), parposz (*Alosa fallax*), minóg rzeczny (*Lampetera fluviatilis*);
- 1 siedlisko morskie: 1150 Zalewy i jeziora przymorskie, laguny.

– **Przetwarzanie, gromadzenie i zarządzanie danymi**

4) Monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych

⁴⁸ Wyniki monitoringu pozyskano od Tatrzańskiego Parku Narodowego, który realizuje liczenia kozicy.

Szczegółowy wykaz sprawozdań podsumowujących wyniki prac monitoringowych przeprowadzonych w roku 2023 i/lub 2024 oraz 2025, zawierających ocenę stanu ochrony badanych gatunków i siedlisk przyrodniczych na poziomie regionów biogeograficznych, obejmujących:

- 5 gatunków roślin: aldrowanda pęcherzykowata (*Aldrovanda vesiculosa*), koleantus delikatny (*Coleanthus subtilis*), różanecznik żółty (*Rhododendron luteum*), sierpik różnolistny (*Serratula lycopifolia*), warzucha polska (*Cochlearia polonica*);
- 40 sprawozdań dla 39 gatunków zwierząt: biegacz urozmaicony (*Carabus variolosus*), poczwarówka zwężona (*Vertigo angustior*), skójka gruboskorupowa (*Unio crassus*), ślimak winniczek (*Helix pomatia*), biegacz Zawadzkiego (*Carabus zawadzki*), bogatek wspaniały (*Buprestis splendens*), chomik europejski (*Cricetus cricetus*), darniówka tatrzańska (*Microtus tatricus*), gniewosz plamisty (*Coronella austriaca*), konarek tajgowy (*Phryganophilus ruficollis*), kozioróg dębosz (*Cerambyx cerdo*), ksyłomka striks (*Xylomoia strix*), łątka ozdobna (*Coenagrion ornatum*)⁴⁹, mopek zachodni (*Barbastella barbastellus*), nocek Bechsteina (*Myotis bechsteinii*), nocek duży (*Myotis myotis*), nocek łydkowłosy (*Myotis dasycneme*), nocek orzęsiony (*Myotis emarginatus*), osadnik wielkooki (*Lopigna achine*), podkowiec mały (*Rhinolophus hipposideros*), ponurek Scheindera (*Boros schneideri*), postojak wiesiołkowiec (*Proserpinus proserpina*), rak szlachetny (*Astacus astacus*), rozmiaróg kolweński (*Pytho kolwensis*), strzebla błotna (*Rhynchocypris percunurus*), suseł moręgowany (*Spermophilus citellus*) suseł perełkowany (*Spermophilus suslicus*), wąż Eskulapa (*Zamenis longissimus*), zatoczek łamliwy (*Anisus vorticulus*), żaba zwinka (*Rana dalmatina*), żółw błotny (*Emys orbicularis*), barczatka kataks (*Eriogaster catax*), krasopani hera (*Euplagia quadripunctaria*), niepylak mnemosyna (*Parnassius mnemosyne*), przeplatka maturna (*Euphydryas maturna*), smużka stepowa (*Sicista subtilis*), strzępotek edypus (*Coenonympha oedippus*), strzępotek hero (*Coenonympha hero*), szklaczkoń szafraniec (*Colias myrmidone*);
- 45 typów siedlisk: 1210 Kidzina na brzegu morskim, 1340 Śródlądowe słone łąki, pastwiska i szuwary, 2110 Inicjalne stadia nadmorskich wydm białych, 2120 Nadmorskie wydmy białe, 2130 Nadmorskie wydmy szare, 2140 Nadmorskie wrzosowiska bażynowe, 2180 Lasy mieszane i bory na wydmach nadmorskich, 2190 Wilgotne zagłębienia międzywydmowe, 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi, 3130 Brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z *Littorelletea*, *Isoëto-Nanojuncetea*, 3140 Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic *Charetea*, 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*, 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranunculion fluitantis*, 3270 Zalewane muliste brzegi rzek, 40A0 Zarośla wisienki stepowej *Prunetum fructinosae*, 6110 Skały wapienne i neutrofilne z roślinnością pionierską, 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe, 6130 Murawy galmanowe, 6190 Murawy panońskie, 6230 Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe, 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, 6430 Ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne, 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie, 6520 Górskie łąki konietlicowe i mietlicowe użytkowane ekstensywnie, 65XX Eutroficzne łąki wilgotne, 7140 Torfowiska przejściowe

---

⁴⁹ Dla gatunku opracowano dwa sprawozdania - z monitoringu przeprowadzonego w 2024 i w 2025 r.

i trzęsawiska, 7210 Torfowiska nakredowe, 7220 Źródlika wapienne petryfikujące ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*, 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, 8110 Piargi i gołoborza krzemianowe, 8120 Piargi i gołoborza wapienne ze zbiorowiskami *Papaverion tatrici* lub *Arabidion alpinae*, 8210 Wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami *Potentilletalia caulescentis*, 8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacion vandellii*, 8230 Pionierskie murawy na skałach krzemianowych, 8310 Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania, 9110 Kwaśne buczyny, 9130 Żyzne buczyny, 9140 Górskie jaworzyny ziołoroślowe, 9150 Ciepłolubne buczyny storczykowe, 9160 Grąd subatlantycki, 9190 Kwaśne dąbrowy, 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe, 91XX Olsy, 9410 Górskie bory świerkowe, 9420 Górski bór limbowo-świerkowy.